

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. An detur Scientia conditionalium Ibrorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

DISPUTATIO IV.

De Scientia Conditionatorum.

Secundum praxin communem prius agi debuisset, de Notitia futurorum librorum ab solutorum: de hac diximus in Logica: Et quia nullum speciale difficultatis punctum habetur, quod non includatur in Conditionatis, de his solis agetur.

QUÆSTIO I.

An detur Scientia Conditionalium librorum.

DICENDUM est. *Esse de Fide dari scientiam conditionalium librorum.* Ne autem conclusio offendat; attendendum est, quod non dicam esse de fide dari scientiam Medium, nec scientiam conditionatam; hoc est independentem à decreto absoluto ex parte actus; sed tantum dico dari scientiam Conditionatorum librorum. Hanc Nostrates omnes docent, & Thomistæ jam, ex quibus Zumel Thomistæ hic d. 8. concl. 1. *Non est tutum, inquit, negare infallibilem, & veram cognitionem illorum contingentium in Deo.* Vide Fassolom h. 2. 21. Paulus Burgensis videtur eam negasse. Antiquiores Thomistæ negabant illam esse infallibilem. Ita Cabreræ tom. 3. q. 62. a. 1. d. 12. §. 6. in initio tertii Conclusionis. *Futura, inquit, conditionata, quæ tantum probabiliter, inferuntur, aut nullo modo connectuntur cum conditione, cognoscuntur à Deo probabiliter tantum.* Alibi tamen oppositum sensit. Lædefina nomine omnium Thomistarum enuntiat, posse Deum judicare, quid foret verosimilius, & probabilius in tali even- tu, non tamen posse definitum judicium ferre, hoc esset, aut erit si illud fiat, aut fieret; fuit inquit sententia omnium Thomistarum. Vide eundem disp. 2. diff. 2. fol. 574. editionis Salmanticensis. Navarette autem censet eam scientiam non dari in Deo formaliter, sed eminenter, quod ipsum eminenter explicat h. Cont. 56. §. 2. quia conditionalia formaliter secundum se, non sunt cognoscibilia, & quia intrinsecè, claudunt dubitationem, Ripa 1. p. q. 14. a. 13. Defendit suos in hoc puncto Joannes à S. Thom. h. c. d. 20. a. 1. Conclusionem pro- à nobis formatur æquivalenter formavit

Molina 1. p. q. 14. a. 12. in quantum docet, sine scientia hac, hallucinandum esse periculose in concilianda gratia cum arbitrio. Posset hæc Conclusio quantum ad hoc punctum, quod talia noscantur à Deo, probari rationibus naturalibus, sed eas attigi adhuc in Logicis. Hic argumentabimur merè ex principiis Theologis.

PROBATOR 1. Conclusio Aut. Script. & Conciliorum, quas fusi Nostrates apud Suan. Vasq. Ruiz. Fassolom, & omnes alios prosequuntur. Et quidem quod attinet ad Aut. Scripturæ, sic illa breviter colligi in argumenta potest. Cognoscere Deum conditionata futura libera, nihil aliud est, quam cognoscere actiones liberas conditionatas creaturæ, ponendas si impletur conditio; sed secundum fidem Deus noscit actiones liberas conditionatas creaturæ ponendas, si impletur conditio. Minor Prob. quia vel novit Deus Ceilites tradituros Davidem Sauli, vel non novit? Si non novit, ergo dicere non potuit; & tamen dixit: Si autem novit, ergo de fide est, quod novit actiones conditionatas à creatura libere ponendas, si impletur conditio: Nam traditio illa fuisset actio libera, & erat actio conditionata; quia & nunquam posita, & restricta per adventum Saulis, in praesentia Davidis. Item, vel novit Deus Tyrios & Sidonios, convertendos positi prædicatione pœnitentia, & miraculis, vel non novit, si non novit, cur dixit? Si novit, ergo habemus intentum: Quia conversio illa fuisset actio libera, quæ nunquam est posita, deficiente conditione miraculorum. Item, vel novit Deus juvōnem, casu quo morte non fuisset præventus, fore mutandum, vel non novit? Si novit, habetur intentum: Si non novit, cur id enuntiat Scriptura? Item, vel cognovit Eli-sæus Deo revelante, casu quo Joas Rex percussisset quinques, aut sexies terram jaculō, quod fuisset debellatus Syriam, vel non cognovit? Si non cognovit, quare id 4. Reg. 13. revelavit? Si cognovit, ergo & Deus revelans nō illa. Similia habentur de mulieribus alienigenis aversuris corda Judaorum. Item, quod si Judæi novissent, nunquam Dominum gloriam crucifixissent, &c.

Quod

Quod ad Concilia attinet sufficerit pro nunc ad: Tridentini Sess. 6. c. 23. ex quo sic arguitur: est de fide haec conditionalis, si alicui non detur sociale privilegium, non potest in tota vita, peccata omnia venialia, vitare; ergo est de fide dictum conditionale, quæ importat actus liberos, certò à Deo nosci. Ex eodem Concilio Sess. 6. c. 5. habetur intentum, ubi definit Tridentum quod homo inspirationem à Deo immis- sam abficere possit, si velit; ex quo sic arguitur: De fide est nosci à Deo, quia si homini detur gratia, potest illam abficere, si velit; ergo de fide est nosci à Deo conditionata libera futura; obiectio enim illa, est actio libera; est autem nunquam futura; quia gratia efficax de quâ hic agitur, nunquam est abficienda, licet pos- sit abfici.

PROBatur 2. Aut. SS. PP. quorum verba recitat Ruiz, d. 65. f. 2. & 3. & aliis, & in compendio Mart. d. 9. Negativa Auctoritas illo- rum: Quia cum Ethnici inquirerent à Sanctis, Deus cognovit Angelos peccatores, cur eos creavit? Non responderunt Sancti, quod ob- num fuit, Deum talia non cognovisse, sed re- spondent: Creavit ut è malo bonum eliceat, & ad alios, sùx providentia fínes. Positi- va autem auctoritas ex pluribus locis apud eosdem citatos habetur. Sufficerit S. Aug. & S. Thom. Docuit ita Aug. in Psal. 85. *Ego, inquis, unum inimici mei petebam mortem, sed vitam pete-bam filii mei, quid malum petebam? Nihil malum pete-bam, sed tu fentibus: Nam quid siller raptus est, ne mulierum ariet in intellectum illius; sed peccator, in- quis, erat, & idem volebam illum vivere, ut corri- geras, tu vobis cum vivere ut melior esset? Quid idem non erat, si vivere, pejorem futurum &c. tibi ad cor tuum; dimitte Deo consilium suum.* Ut vides ad notitiam conditionatorum re- currit Aug. & illam notitiam appellat consilium Dei. Epistola 49. q. 2. *Tunc voluisse, inquit, ho- minibus apparare Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, quinam erant credituri.* Hæc autem dicitur in Doct. Supponit hanc conditionatam cogni- tum; hi convertentur si prædicabitur. Similia habet ferm. 7. de verbis Domini, ubi agens S. Doctor de adolescenti, qui contristatus abiit, dicit: *Quia talis magister erat, qui futurum prævi- daret, intelligimus fratres istum hominem si sequen- ter Christum sua questurum esse, non que resu- cierit.* Similia citari solent de bono perseve- ranter cap. 8. 15. 17. 18. 19. De prædestinatione Sanct. c. 10. & 14. lib. 2. de Genesi contra Ma- nuch. c. 28. lib. 11. de Genesi ad literam c. 6. 8. 9. 12. lib. de libero arbitrio c. 5. Et lib. de corrept. & grat. cap. 8. Ubi querit cur eos, qui peccant non rapiat Deus? *Virum hoc, inquit, in potestate non habuit, aut eorum mala futura nefas erit? Nem- pe nihil horum, nisi perversissimè, atq. insanissimè dicitur.* Quod attinet ad aut. S. Thomæ, eas

commode collegit Fulgenis, Suavis concor- dia d. 4. citatque in primis locum ex 1. p. q. 23. a. 5. ad 1. Ubi cùm proposisset S. Thom. ex locis à se citatis præscientiam meritorum esse causam prædestinationis, subdit: *Dicendum, quod usus gratiæ præsitus, non est ratio collationis gratiæ, nisi secundum rationem cause finalis;* hoc ipso autem supponit Deum antequam statuat alicui con- ferre gratiam, cognoscere, num bene cā sit usu- rus. Eò etiam vergunt verba S. Thom. 1. 2. q. 79. a. 1. in corpore. *Deus aliquibus non præbet au- xilium ad evitandam peccata, quod se præberet, non peccarent.* Item secundus secundæ q. 165. a. 1. ad 2. 3. p. q. 1. a. 5. & a. 3. ad 4. de veritate. q. 6. a. 2. & q. 24. a. 14.

PROBatur 3. de fide est, quod efficax Dei voluntas vel decretum fortiorum suum sem- per effectum, ergo de fide est quod prædeter- minatio quæ per Thomistas est vel efficax de- cretum, vel effectus illius sit fortiorum suum ef- fectum, ergo ulterius est de fide per Thomist. quod si ponatur prædeterminationis, fortiorum sit effectum, ergo ulterius est de fide per illos con- ditionatum liberum futurum præsciri à Deo, nam in principiis illorum ille consensus est liber, quamvis posita prædeterminatione, & pot- est non ponni, sed poneretur, posita prædeter- minatione.

DIFFICULTAS I.

Referuntur reffonstones Adver- riorum.

A D prædicta Argumenta varias Respon- siones invenerunt Thomistæ. Sit

Punctum Difficul- tatis 1.

Responstones communiores.

R ESPONDET I. Nazarius q. 14. a. 13. §. Quæ sit certitudo, & dicit: Duplicia esse condi- tionata, quædam in quibus ex antecedenti condi- tionato, necessariò infertur consequens; & alia ex quibus non infertur: prima illa certò no- scuntur; secunda certò non noscuntur: Nam ex vi positionis antecedentis, non sequitur ne- cessariò positio consequentis, sed tantum signifi- catur dispositio, & præparatio ponendi effe- ctus; sunt tamen materialiter vera illæ propo- sitiones & necessariæ, quando scilicet ita præfi- ritum est à Deo; sine autem prædefinitioni- bus, conditionata, firmam sùx significationis, non haberent certitudinem.

CONTRA I. est, quia hæc responso non at- tendit ad statum quæstionis, & confundit quæ- stiones; non attendit quidem ad statum: *Quia quando dicitur conditionata esse veras, non loquimur de veritate illarum, quæ sit vi illatio- nis, ad quod attendit respondens; sed quæri-*

G 2 mus

R. P.
H. MŁOD-
ZIA NOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

mus de veritate oriunda præcisè, ex coexistēta hypothetica effēctūs, cūm ipsā hypothēsi, si impleatur. De qua difficultate inquiritur, quid Nazarius in illa sentiat? Quæ ratio nostra in multis est observanda: Nam statum hunc quæstionis formamus non intendendo, quod illa conditionata sint vera vi & methodo illationis; sed potius, an coexistet conditionatè ipsam effectus, ipsi impletioni, & positioni conditionis. Rursus eadem responsio confundit quæstiones: Quia alia est quæstio; An Deus certò & infallibiliter cognoscat dicta conditionata? & alia, in quo medio, seu an illa noscat ex præsupposito decreto? hinc ad illam priorem quæstionem non rectè respondetur per secundam; ut fecit Nazarius.

CONTRA 2. Restaurari potest sic argumentum. Tum quia vel præter dispositionem & præparationem causarum, potest certò nosci effectus, vel non? Si potest, ergo non tenet responsio Nazarii, recurrentis ad notitiam effectus, solum in dispositione causarum; Si non potest, cur non? Præcipue cùm de ipsis effectibus possint etiam duas contradictiones formari, sicut formari possunt de ipsis causis dispositis: Si autem formentur contradictiones de ipsis effectibus, necessariò una ex contradictioni debet esse vera, & altera falsa, ex régula universali, de contradictionis. Tum quia prænoverat Deus conditionatum casum, & defensionem Angelorum; & tamen non appetet, quæ in illis præcesserit dispositio & præparatio, ad ponendam defensionem. Tum quia hæc responsio videtur favere Semi-Pelagianismo; dicebant enim illi, ex prævisa dispositione, & præparacione puerorum, his quidem negari Baptismum, illis concedi. Tum quia de fide est, divinam prædictionem de secuturo effectu, non posse frustrari, sed de fide est, ex vi dispositionum & præparationum causarum, posse frustrari effectum illum; utpote qui contingit libere, ergo de fide est, quod non ex vi dispositionum prædictionis illa facta fuerit. Nec valet si recurrit ad hoc, aliquæ prædictiones divinæ non habuerunt effectum; nam argumentum procedit, de iis quæ non frustrantur; de aliis autem quid sentiendum, indicat S. Thom. 22. q. 17. a. 6.

CONTRA 3. Quia hæc interpretatio Nazarii non accipit verba script. ut sonant: Nam non inquisivit David; An cives Ceilæ habuerint præparatum animum tradendi, sed quæsivit de sua traditione, quæ potuisset non sequi etiam dispositis illorum animis, nec locutus est Christus D. de Tyriorum, & Sidoniorum dispositione ad converti; sed de ipsa conversione. Ergo immerito recurrerit Nazarius ad dispositionem & præparationem causarum. Quando autem supponit, nihil esse verum, nisi necessarium, id fallum est; nam de contingentibus dantur veritates; sicut contingens erat ut Deus crearet

mundum, & tamen verum. Quod autem dicit veritatem harum propositionum dependere à prædefinitionibus, de hoc infra.

Quia verò in dictis argumentis contra Nazarium recurredimus ad hoc, quod ex contradictioni formatis de ipsa conditionata securititione effectus, una debet esse vera, & altera falsa; juvabit hæc addere modum formandæ dictæ contradictioniæ. Porro formatio ejus stat in hoc, ut in affirmativa non tantum affirmetur futuritio, sed & conditio; in negativa autem negari quidem debet effectus, sed non negari conditio: Quia si negetur conditio, non servabitur jam idem statu, circa quem debet fieri affirmatio & negatio: hæc enim statu, est ipsam conditionem. Unde v. g. sic formari debet, peccabit Petrus si ingressus fuerit atrium. Non peccabit Petrus si fuerit ingressus atrium: Et licet in conditionata debet totum negari, quod affirmabatur in alia; ly tamen totum accipendum est hoc sensu, quod prædicatum negari debeat; sed non debet negari totum, negando etiam statu; jam enim non erit contradictione de eodem: & sicut cùm dicō; Petrus peccabit, in contradictione non debeo negare Petrum; quia circa illum versatur affirmatio & negatio: Sic nec debeo negare conditionem, quia circa illam versatur tota contradictione.

RESPONDENT 2. Loqui Deum non nisi conjecturaliter. **CONTRA** est. Tum quia ex contradictioni alterutra non debet esse conjecturaliter vera, præcipue si objectum spectetur in illo etiā ipso. Tum quia posset adhuc Deus rogari, nunquid certò & non tantum conjecturaliter novit? Nunquidne responderet, nescio? Tum quia articuli fidei non sunt conjecturalis scientiæ, est autem articulus fidei, v. g. quod si ne conditione specialis privilegi, nemo possit abstineat omnibus peccatis etiam venialibus. Cœcavi etiam, prædictis Deum certissime averterenda corda Israëlitarum ab ipso, si duxerint alienigenas; alias per hanc sententiam posset non credi Deo revelanti, nisi ponatur Deum talia objecta certò noscere. Fundatur id in Aug. August. supra Joan. 8. v. 19. ubi inquit S. Joan. nomine Christi D. *Sime cœritis forsan & patrem meum sciretis.* Explicat Aug. *Dubitatio verbum est cum dicitur ab homine, id est dubitante, quia nesciente; quando vero dicitur a Deo, cum Deum nihil lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur Divinitas.* Quod etiam sensit Hieronymus. In Græco etiam pro ly forsan, ponitur ly: an, quæ particula, etiam pro ly: utique sumitur.

Ad ea quæ ad fert Alvarez d. 7. num. 21. solvenda.

NOTA. Illum non attendere ad punctum principale; Respondet enim, quod talia non nisi in decreto noscantur; hæc autem non est quæstio;

Disputatio IV.

77

fio: in quo medio talia noscantur. Immeritò etiam supponit hanc conditionatam, si venerit Sui tradent te, & qualem habere illationem cum hac, si lapis est homo, est animal rationale; quia hec illatio semper tenet, non tenet prior. Deniq; quamvis circa actualem voluntatem Ceilitorum tradendi Davidem potuerit ab eterno Deus scientiam visionis habere; nihilominus inquiri potest, quid Deus sentiret de sola conditionata, prout antecedente, statum illum absolutum?

Punctum Difficul- tatis 2.

Examinantur recentiores Responses.

Auctor Anonymus lib. de ordine c. 22. & A 27. pluribus refutat dictas Auctoritates: Quia vero liber illius ut plurimum non solet esse ad manum, legatur Mart. d. 9. f. 13. & 14.

PRIMUS Modus refutandi est, quod sicut in Scriptura continentur multæ enuntiationes, & multi discursus; nec tamen exinde rectè inferitur Deum habere scientiam enuntiativam, vel discursivam; ita ex eo, quod in Scriptura habentur multæ propositiones, & revelationes conditionatae, non bene colligetur ex eo, dari in Deo scientiam conditionatam, licet omnia hoc perfectissimè nōrit.

CONTRA 1. Quia disputat Anonym. de voce: Pone tantum conditionata nosci à Deo, voluntiam ut volueris. Deinde ex aliquibus quin Scriptura sunt rectè colligitur illa Deum habere; ex aliquibus non colligitur, ut cùm Deus dicitur, tactus esse dolore cordis, non rectè colligitur in Deo cor, vel dolor: cùm ergo significet Scriptura de notitia conditionatorum à Deo, cur illa ad hanc primam classem non pertinet? quod scilicet ex verbis Scripturæ intenti debeat, quod detur in Deo, & tamen nullum est absurdum ponendi illam in Deo.

CONTRA 2. Ex discursibus, qui Deo tribuitur in Scriptura, rectè inferimus dari in Deo discursum virtualem, licet non formalem, utpote involventem imperfectiones; ergo etiam tamen inferimus ex eadem Scriptura dari in Deo scientiam conditionalium, utpote non involventem imperfectionem.

CONTRA 3. Quia quod ille adfert, talia conditionata vel per scientiam visionis, vel intelligentiam nosci, partum ad præsens refert: neque enim in prælenti de hoc queritur.

Se cùnopus Modus ejusdem est, quod quando Christus D. dixit: Si in Tyro & Sidone &c. exprobavitque illorum incredulitatem, dicit ille, quod illic non sit sermo de futuris conditionatis, sed de præteritis, & quod illo modo non plus voluerit significare, quam duritiam cordis eorum per comparationem ad Tyrios, vel quod id dixerit nonnisi per exaggeratio-

nem; ad eum modum, quo amicus dicit alteri sibi quidpiam immeritò neganti; si hoc ab ini- micissimo petiūsem, concessisset. Addit denique in Christo D. hanc scientiam conditiona- lium potuisse esse, sed non sequitur fuisse illam in Deo.

CONTRA 1. Quia quod hæc exprobatio sit de præterito simpliciter, id immeritò assu- mit, sed fuit potius quasi de quodam futuro præterito misto; est enim hæc confimilis locu- tio, atque cùm dicitur, scio te impetraturum fuisse. Et licet Scriptura solius præteriti memi- nerit, sufficit quod illud deposcat configura- tionem futuri: Unde ex illo loco rectè argu- mentum instituetur ad futura. Deinde quamvis illuc esset res de solis præteritis, nihilominus sic adhuc formari posset argumentum: Ante- quam Christus D. incepisset prædicare Judæis, norat Deus hanc propositionem, si prædicare- tur Tyriis converterentur, vel non norat? Si non norat, ergo de illo præterito dicere non po- tut, si prædicatum fuisse, conversi fuisse; quod enim pro futuro falso est, pro præterito falso est debuit in eadem suppositione; si au- tem norat prædictam conditionatam, habetur intentum.

CONTRA 2. Quia si hoc est dictum nonnisi per exaggerationem, dicam etiam per exag- gerationem dictum esse de Deo: Tu Domine qui omnia nosci, & si dicas hæc verba ut sonant, ac- cipiēndā; dicam & ego, illa, eodem modo ac- cipiēndā. Deinde quid responderet Deus, si ex illo quereretur; Dic Domine sine exag- geratione, converterentur Tyrii, vel non, si il- lis prædicaretur?

CONTRA 3. Quia cùm Christus D. Spiritu Dei afflatus, secundum quod homo est dictam propositionem scierit, necesse est agnoscere etiam Deum illam scire, habereq; talū notitiam.

TERTIUS Modus ejusdem est, quod præ- dictio illi Elisei de debellanda Syria, si rex per- cussisset jaculo plures terram, fuit veritas con- ditionalis in Prophetæ, non in Deo: Deus enim revelavit Prophetæ, quod toties Joas Syriam vastaret, quoties terram jaculo percuteret, ex hac revelatione absoluta, conditionatam feci- se Prophetam, quod si plures percussisset ab- solutè vastasset, intulisseque id probabiliter; & quod Deus triā percussionem viderit scientiā visionis, plures vero percussionses, quæ nun- quam futuræ erant, scientiā simplicis intelli- gentiæ.

CONTRA 1. Quia non attendit ad statum questionis; quia Objectum de quo nos queri- mus, non potest esse objectum scientiæ visionis, cùm importet aliquid, ad quod illa non atten- dit; nec item objectum scientiæ intelligentiæ propter eandem rationem: Nam objectum il- lud importat aliquam existentiam non exerci- tam; & tamen non mere possibilem.

G 3

CON-

R. P.

H. MŁOD-
ZIĘNOWSKI

Tom. I. et Z.

D. VI

S.

CONTRA 2. Quia non nisi divinando dicit, illam conditionatam non fuisse formatam à Deo. Deinde vel id certò intulit Prophetæ, vel non? Si certò, ergo omniscius divinus intellectus debuit etiam illud noscere; Si non certò; quare id nomine Dei dixit? Præcipue cùm de illa conditionata possit Deus rogari, quidnam de illa sentiat?

CONTRA 3. Quia hæc responſio non atten-
dit ad statum quæſtionis! Non enim est quæſ-
tio de iſtis, quorum conditio ponenda eſt, &
ſunt futura: Nam hæc bene poſſunt noſci per
ſcientiam viſionis; nec eſt quæſtio de poſſibili-
tate alterutrius partis: Nam hæc noſci poſteſt
per ſcientiam intelligentiæ. Sed eſt quæſtio de
eo; quod nunquam futurum eſt; foret tamen
vel non fore. Si

QUARTUS modus ejusdem eſt, quod ſcili-
cat David interroganti noſuerit reſpondere
Deus, quod revera Saul venturus eſt; nec
quod Ceilitæ auctu habuerint voluntatem illum
tradendi; ſed ſolum voluisse illum admonere
periculi ſecundum circumſtantias.

CONTRA. Tum quia eadem libertate di-
cetur, quod quando Deus promisit beatitudi-
nem bonis operibus, non dixerit illam de facto
dandam; ſed quod admonuerit rem ita poſſe
fieri, attendendo ad circumſtantiam actionum
noſtrarum, & misericordiæ Dei. Tum quia
non dicitur, quod ſint diſpoſiti Ceilitæ ut tra-
dant, ſed quod ſint tradituri Si. Tum quia po-
namus ſic interrogantem Davidem, non quero
de periculo; quia illud video: Nec de diſpoſi-
tione Saulis, quia de illa conſtat; ſed quero
noniſi de hac conditionata, prout antecedit
viſionem objecți aſſoluti, ſintne me tradituri
Ceilitæ. Si

QUINTUS Modus ejusdem eſt, quod illa
præventio juvenis per mortem, non plus ſignifi-
cat quam quod accelerata mors justo magnum
illi ſit beneficium; & quod noſ talia per moraliter
certam conſequentiā inferre poſſimus;
& tamen ſcientiam conditionatorum noſ ha-
bemus.

CONTRA 1. eſt. Quia hæc, quæ adferuntur, non ſupponunt extremitati conditionati poſſi-
bilitatem ſolam cognitam; quia tam noſcebat Deus poſſibile eſſe ut peccaret, quæ noſcebat, poſſibile eſſe ut non peccaret; Ergo illa præno-
tio quæ movit ad eum vitâ tollendum non de-
buit eſſe poſſibilitatis ſolius: Nam poſſibilitas
non peccandi, potuſſet eum retrahere, ne inſli-
geret mortem; illa etiam prænotio non poſterat
eſſe viſionis, quia hæc, objecțiū habet, quod
ponitur, non eſt autem poſita illa perverſio; er-
go debuit eſſe prænotio hypothetica.

CONTRA 2. Quia ſi noſ poſſimus dicere:
Si juvenis vixerit, peccabit, vel id poſteſt noſcere
Deus certò, vel non? Si poſteſt, habetur in-
tentum; Si non poſteſt. Ergo non poſteſt Deus cer-

tò noſcere, quod certò moraliter poſſunt ho-
mines, immo quod certò noſcunt homines:
Quia, ut dixi ſupra, eſt nobis de fide ſine ſpeciali
gratia, neminem omnia venialia, fugere poſſe.

CONTRA 3. Quia intentio noſtra non eſt,
quærere: Cur non fuerint peccata quæ prævi-
deabantur? Hujus enim cauſa eſt, quia raptus
eſt; ſed quæ fuerit prænotio Dei, movens cun-
dem, ut raperetur; hæc autem non eſt niſi hy-
pothetica. Ad alia ſolvenda

NOTO 1. Quamvis non ut plurimum apud
PP. reperiatur hoc nomen ſcientia ſimplicis in-
telligentiæ, nec tamen hoc obſeſt, ut hæc ſcientia
in Deo ponatur: Quia objecțiū illius agno-
verunt PP; ita quia noſci objecțiū conditionata
agnoverunt, poni poſterit ſcientia conditionata,
quamvis ejuſ non ita clarè meminerint PP.
Deinde ob ortas hærefes multa nomina imposi-
ta ſunt, ut nomen Conſubtantialis, Transub-
tantiationis; ita poſteſt nomen hoc nunc uſu-
pari, ad refutandos præcipue Calvinianos erro-
res. S. Thomas adhuiſit hanc ſcientiam ſub no-
mine ſcientia Enuntiabilium, ubi poſt tra-
tam diſiōnem ſcientiæ intelligentiæ, & viſio-
niſ. a. 14: inquirit: An Deus omne enuntiabile
noſcat? Aſſiſtātque, & illi notitiae tribuit ve-
ritatem dicti, non rei. Quando autem idem
Anonymous dicit propositioſes PP. que dicunt;
Ideo præſciri reſ liberæ, quia futuræ ſunt, ex-
pliari debere; quod ly idem importat ſolam
particula in illationiſ, id non conuincit; nam ar-
bitriarī Patres explicat.

NOTO 2. Quamvis omnes poſſibiles modi
ſalvandi Petrum noſcantur a ſcientia ſimplicis in-
telligentiæ; nihilominus noſcuntur etiam
modi ſalvandi liberæ, & faciendi beneficium in
collatione auxiliū opportuni, quod ſeclusa ſcientiæ
conditionata (ut inſra dicetur) non appa-
ret, quæ fieri poſſit? Quando autem aſſumit
nullum eſſe ordinem etiam rationis inter ſcientiæ
Dei, falſum aſſumit; nam de facto ſi pri-
or eſt ratione in teſtio præ volitione, cur non e-
rit prior, una ſcientia, p̄ alia?

NOTO 3. Si compaſteſt ſcientia (quæcumque
que illa ſit) conuerſioſis Petri ad ſcientiam non
conuerſioſis ejuſdem, non erit per hoc perfe-
tio ſimpliciter ſimplex; quia non eſt melius
autem potius extremitum, quam aliud noſcere;
poſteſt tamen ſalvari in tali ſcientia formalitas
perfectionis ſimpliciter ſimplicis. Inprimis,
quia ſi ſumatur illa ſcientia univerſaliter, &
quoad utramque contradictionis partem, erit
illa perfectio ſimpliciter ſimplex; ad eum mo-
dum, quo quāmviſ potentiā creandi leonem,
noſ ſit melior præ potentiā creandi elepha-
ntem; nihilominus potentiā ad illa creabilia ex-
tremā ſe exteſdens, eſt perfectio ſimpliciter
ſimplex. Rurſus ſicut non obſeſt, ut libertas ſit
in Deo perfectio ſimpliciter ſimplex; & tamen
illa extenditur tam ad decretum ſalutis, quam
damna-

damnationis; ita nec obserit attendentia ad utrumque extreum scientiæ conditionatæ, ne sit illa perfectio simplex, salvando illius necessitatem eo modo, quo salvatur quædam necessitas, in actu Dei libero.

Quod autem dicta scientia non involvat imperfectionem. Ratio est, quia seclusis imperfectionibus manet illius hic proprius conceptus, noscere objectum si peneretur conditio; hoc autem nullam involvit imperfectionem; alias nec nosci possent talia per scientiam intelligentie, vel visionis; cuius oppositum censet Anonymus.

Not. 4. Cum per illum quæcunque propositio hypothetica æquivalens absolutæ, habeat determinatam veritatem; sequitur omnem hypotheticam habere determinatam veritatem; quia omnis habet consimilem æquivalentiam; nam ad rationem absolutæ non est necesse, ut de facto ponatur objectum; nam traditio Davidis non est posita; & tamen illa conditionalis habuit determinatam veritatem. Quid autem dicit, in hypothetica, solam ostendit necessitatem connexionis consequentiæ cum antecedente, id supra refutatum est. Sed quando dicit, talem connexionem etiam falsis objectis convenire, id non satis explicat: Si enim id fiat ex suppositione concessorum, verificari poterit propositio, ut etiam solet contingere, dum concessis falsis præmissis, urgetur alius, ad concedandam falsam conclusiōnem. Sed alia non potest ostendti, quod possit certò nosci aliquis effectus coexistens conditioni, si ilia non coexistat.

Not. 5. Sæpe eundem non attendere ad statum questionis: Quia non de hoc est quæstio, An Petrus sit convertendus: Hæc enim potest nosci à scientia visionis: Nec procedit quæstio de solo posse converti, vel non converti. Sed de statu conditionato, ut jam supra dictum est: Et sicut ratione aliis & aliis statu objecti, assignatur alia ratione, scientia simplicis intelligentie: & alia scientia viliosis; ita ratione statu conditionati, debet assignari aliud membrum, nempe scientia conditionata; certè enim si talia objecta non nosceret Deus, ad multas interrogaciones deberet respondere; Necio, immo non posset respondere etiam ad interrogaciones de absolutis objectis cum hæc pro priori conditionalitatem suam præsupponant, adeoque & veritatem conditionatam.

Dic s. cum eodem. De hoc v. g. Objectio: An rex vincet si pugnet? Potest Deus respondere ad omnes questiones sine illa scientia conditionata; ergo & ad alia. Ant, probatur; vel enim erit illa pugna, vel non erit; si non, respondebit Deus, non futuram victoriam, sciens id scientiæ intelligentie; si vero pugna futura est, rex victoriam consequetur, vel non consequetur; si primum, Deus id novit scientiæ visionis;

si secundum, prælium attinget scientiæ visionis, & non victoriam, scientiæ simplicis intelligentie.

RESPONDETUR. Neg. Ant. cum sua probatione: adhuc enim restat formabilis interrogatio: An si pugnaret, vinceret, quantumvis nunquam sit pugnaturus? Nec enim tunc posset Deus omnificus respondere, nescio: Non etiam posset ad responsum informari scientiæ visionis; quia illa ad conditionata ut talia non attendit, sed ad existentias exercitatas, seu positas in rebus; non etiam ad respondendum informari posset scientiæ intelligentie: quia per illam æque novit possibilitatem ut vincat, & possibilitatem ut non vincat. Deinde advertendum est in praesenti, non esse quæstionem quæ scientiæ Deus non hæc objecta, sed absolute an norit?

Not. 6. Hæc duas Propositiones: Posset homo operari si: Posset homo non operari si: Spectare ad scientiam simplicis intelligentie. Rursus hæc duæ: Si Christus non crucifixus fuerit, non converteretur latro: Si Christus crucifixus fuerit, converteretur latro, hæc inquam duæ propositiones, per multos posse nosci à scientia visionis, idque ex eo: Quia ad eandem scientiam spectat, absolute propositiones nosse, & conditionatas. Sicut ad eandem scientiam spectat noscere hanc propositionem. Ignis applicatus urit, & ignis si applicaretur, ureceret. Sed alias objecti scientiæ eruditioñata ab aliis scientiis maximè urgeri debet in exemplis, quorum condition non est impleta, nam talia objecta jam non spectabunt ad scientiam visionis, & tamen de illis possunt formari contradictoria v. g. si non fuisset raptus, peccaretnè vel non.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones ab Auctoritate.

OBJICITUR I. Quod sententia nostra sit doctrina Semi-Pelagianorum. Ad hanc Objectionem ut respondeatur, erit necesse eruditioñis causam referre errorem Pelagianorum, cuius appendix semi-Pelagianismus fuit, & utriusque dogma perstringere, quod ut comodo fiat. Sit

Punctum Difficultatis I.

An hæc sententia, sit sententia Semi-Pelagianorum?

PRAEMITTO I. Propositiones aliquas, quas docuerunt Pelagiani, & Pelagius natione Scotus.

I. PROPOSITIO est. Nulla est necessaria gratia ad bene operandum, sed sufficit solum liberum arbitrium. Hæc propositio habetur epist. 90. S. August.

R. P.
H. MŁODZIŃSKI
Tom. I. Z.
D. VI

2. Propositio est restrictiva prioris. Dicebant stare in hoc gratiam: Quia scilicet hoc ipsum est gratia, posse liberum arbitrium se solo, sine superaddita gratia bene operari. Habetur hoc lib. 1. contra Pelag. scripto à S. Hieron. qui illum primus impugnavit: *Vt enim, inquit inibi, liberum possideamus arbitrium, & vel ad bonam, vel ad malam partem declinemus propriā voluntate, ejus est gratia, qui nos ad imaginem & similitudinem suit tales conadit.* Hæc subtilitas non est absimilis ei, quā utuntur Thomistæ dum ajunt, prædeterminati nos, ut liberè operemur, quasi dicere; cum Dei nutu omnia gubernentur, ut liberum possideamus arbitrium, ejus est prædeterminationis, quā prædeterminamur ut illud habeamus.

3. Propositio est alhuc utriusque restrictiva, admisit enim necessariam gratiam Dei, sed quæ daretur secundum merita hominum. Hujus propositionis meminit Synodus Dyospolitana, & S. Aug. epist. 105. Ex hac propositione pullulavit semi-Pelagianismus, quem sub nomine Pelagianismi interdum impugnat PP.

4. Propositio est, cuius meminit Prosper de lib. arb. ad Rufinum: *Dicebat enim; Indigeremus gratiā ad incipiendum, proficiendum, perseverandum.* Sed nomine illius gratiæ intelligebat legem divinam, cohortationes, doctrinam Christi D. ejusque exemplum, quæ etiam propositione colligitur ex S. Aug. l. i. de gratia Christi c. 3. & 33. & 38. lib. de spiritu & lit. c. 2.

5. Propositio est, cuius meminit S. Aug. l. de hæresibus, ad quod vult Deum, c. 88. nempe quod gratia sit necessaria ad facilius posse, sine illa autem posse quidem, sed difficulter impleri mandata Dei.

6. Propositio, sine ulla antecedentibus meritis dari nobis gratiam, hoc est naturam, hujus meminit Aug. epist. 105.

7. Propositio docuit libertatem arbitrii in admittendi vel abstinenti à peccato possibilitate confitere, & hanc possibilitatem seu potestatem liberi arbitrii in quadam indifferentia ad plura sitam esse: *Quam quia etiam Societas tenet, primus Bannez coepit hanc doctrinam nostram Pelagianismi damnare, ut meminit Ripalda d. 113. num. 53. sed tenuisse Augustinum, quod stet libertas in indifferentia, alibi ostenditur.* Proinde hæc propositio, non quia adstruit indifferentiam in libertate, est hæretica, sed quia posse illud ad bonum, solis viribus naturæ tribuit.

8. Propositio est. Docuit per singula momenta necessariam esse nobis gratiam Christi D. sed hanc ipsam propositionem hæretico sensu virtuavit apud D. Aug. l. de gratia Christi c. 12. *Quam, inquit, per singulas horas &c. necessariam esse dicat &c. adjuti non aliqua subministratione virtutis, sed viribus proprie voluntatis.* Idem habet c. 37. & 38. & l. de gratia & lib. arb. c. 6. &

13. lib. 3. contra Julianum c. 23. l. de natura & gratia c. 34. Volebat autem ut semper recordemur remissi peccati, & non peccemus.

Quam gratiam remissionis peccati interdum dicebat Pelagius nullis præcedentibus meritis dari; ut videtur est epist. 105. S. Aug. sed in aliis locis præcipue verò in lib. de Hæresibus. Ad quod vult Deum, c. 88. censuit illam dari secundum merita. Fortè vel inconfidenter locutus, vel cum hac distinctione, de qua Prosper in Epist. de lib. arb. ad Rufin. duplice scilicet dari gratiam quandam sine meritis, stantem in lege, doctrina &c. quæ omnia gratis unicuique constat, quamvis ut singulis offeratur v. g. ut Paulus incident in prædicantem Ananiam, meritis Pauli tribui debeat. Cæterum Joannes a. S. Thom. d. 3. a. 2. num. 10. censet, illum tribuisse remissionem peccati gratiæ supernaturali. Locus quem pro se adferit, est ex lib. 2. Aug. de peccato Originali c. 5. sed iste locus intelligi debet, de gratia regni cœlestis, seu favore in ejus destinatione, non autem de gratia justificante, quæ duo ipse condistinxit, ut infra videbimus. Libro autem de natura & gratia c. 18. non plus voluit Aug. quam quod senserit Pelagius in remissione peccati intervenire gratiam condonationis, qualis reperitur in omni offensa, licet illa gratia condonationis cadat sub vires meritorum naturalium.

9. Propositio. Neminem nunc posse salvari nisi per Christum, & ejus notitiam, non quod ille impetrarit nobis gratiam supernaturalem, sed quia præcepta est nobis fides in illum, quamvis elicienda, secundum vires naturæ. Expressit id Pelagius in epist. ad Rom. quæ habetur in ter Apocrypha Hieronymi.

10. Propositio. Aliqui ex nostris censent illum admisisse gratiam stantem in interiori mentis illuminatione. Habetur hæc propositione in Aug. l. i. de gratia Christi c. 7. Sed videtur illo loco non plus significare Aug. quam institutionem præcisam interiorum, quam affert notitia Evangelii, quam gratiam, inquit, nos non ut tu putas in lege tantummodo, sed & in Dei esse adiutorio confitemur. Sed Bellarm. negat agnitionem ab illo gratiam illuminationis interioræ.

Joannes a S. Thom. d. 3. a. 2. num. 23. fugillat Surius & Vasquez, quod non admiserint, censuisse Pelagium dari ullam illuminationem interioram, quam supponit ab illo admissem; sed non admissem gratiam, quæ moveat voluntatem; ex quibus tacere infert, Nostros talem admittere gratiam, qualem admisit Pelagius: sed non convincit, quia in primis gratia illuminationis admissa à Pelagio, stabat præcisè ut dixi, in institutione, quam affert notitia Evangelii; non admisit autem interiorum illuminationem, quam appellamus illuminationem excedentem, & entitatis supernaturalis. Quod etiam admisit August. epist. 107. ad Vitalem. Non ideo, inquit,

Disputatio IV.

81

inquit, preparare Deum voluntatem: Quia legem, doctrinam libero ejus arbitrio adhibet; sed quia ratione illa sancta, secreta, sic ejus agit sensum, et si uia commoda est assensum. Deinde quamvis nos non admittamus aliquid prædeterminatum tenens se ex parte voluntatis, admittimus tamenias affectiones supernaturales, auxilium, vel habitum supernaturale, elevativum voluntatis, quæ non admittebat Pelagius, ipsamque illam notitiam, quæ habetur ab Evangelio, non admittrebat tanquam simpliciter necessariam. Quia ergo tale auxilium nos ex parte voluntatis requirimus, facile explicamus locum S. Aug. ex lib. de gratia Christi cap. 14, quem contra nos adfert. Quando autem ipse urget hoc ipso, quod admisit Pelagius, legem & doctrinam simpliciter esse necessariam ad salutem, hoc ipso illum admisit cognitionem factam; quia nihil potest esse volitum nisi præcognitum: Nihilominus id non convincit; quia Pelagius hanc ipsam cognitionem sanctam nobis esse excedentem, & indebitam viribus nature.

ii. Propositio. Probabilis est, quod non admisit concussum immediatum divinum ad actiones nostras, multo magis non admisit concussum supernaturale, ad Actiones meritorias. Ita sentit ex Nostris Granadus, & Joannes à S. Thom. Oppositum sentiunt alii ut plurimum Nostrates propter Aug. S. Aug. l. 1. de gratia Christi c. 47. Si ergo, inquit, consenserit non solum posibilitatem &c. sed ipsam quoniam voluntatem & actionem divinitus adjuvari, ut sine ulteriori nihil boni velimus, & agamus &c. nihil de adjutorio gratia Dei quantum arbitror inter in controvrsias relinquetur. Et ibidem c. 4. cum docuisset, à Pelagio distinguiri posibilitatem, voluntatem, & actionem, dicit docuisse Pelagium illud primum conferri ab auctore naturæ, duo vero, inquit, reliqua id est voluntatem, & actionem nostra esse, asserit; atque ita nobis tribuitur non nisi à nobis esse contendat. Vide plura loca apud Perez de Providentia Dei d. 1. c. 1. Non admirantur autem Schol. Durandum Pelagianum idem sentientem; quia hic error Pelagii non erat Antonomasticus ejusdem. Sed in oppositum Joannes à S. Thoma.

ADDUCIT 1. Locum D. Aug. ex l. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 18.

RESPONDE TUR. Illo loco agere Aug. contra Semi-Pelag. qui nomine Pelagianorum interdum veniunt, ut consentit ipse Joan. à S. Thom. a. 3. num. 21. Semi-Pelagiani autem in processu operis boni admittebant adjutorium divinum, quo etiam modo explicari debet locu ex Enchirid. c. 32.

ADDUCIT 2. Locum ex lib. 2. contra duas Epist. Pelagi cap. 5. & 6. Hec, inquit, verba sunt verba, Baptisma omnibus esse necessarium et atibus imprimatur, gratiam quoque adjuvare unius cuius-

que propositum; non tamen reluctanti studium virtutis immittere.

RESPONDE TUR. Hic etiam agere Aug. contra Semi-Pelagian. qui initium salutis ponebant in nobis naturaliter operantibus; consequenter si quis reluctaretur non ponendo ab initio opera bona, censuerunt neminem salvandum, nec Deum posse utpote non acceptatorem personarum conferre gratiam efficacem, quo modo etiam explicari debet auctoritas eiusdem ex lib. 4. contra easdem epistolas c. 6.

ADDUCIT 3. ex epist. 107. ad Vitalem: Vtrum præcedat, inquit, hæc gratia an subsequatur hominis voluntatem, hoc est, ut planius id eloquar, utrum idem nobis detur, quia volumus, an per ipsam etiam Deus efficiat ut velimus? Sed respondeatur etiam hunc locum esse contra Semi-Pelag. qui nobis censuerunt dari gratiam, Quia volumus bene naturaliter, vel quod prævius consensus etiam supernaturale conditionatus, sit motu vnum dandæ gratia efficacis.

ADDUCIT 4. ex lib. 2. contra duas epist. Pelagi c. 5. Si hoc nobis obiectendum putarunt, sub nomine inquit gratia ita fatum afferunt, ut dicant quod nisi Deus in uito & reluctanti homini inspiraverit boni & ipsius imperfecti cupiditatem, nec a malo declinare, nec bonum possit arripere. Unde infert Joan. à S. Thom. quod eo tempore censuerit Aug. & alii, gratiam esse talém; ex qua colliguntur Pelagiani à Catholicis admitti gratiam necessitantem, adeoque fatum.

RESPONDE TUR. Ut infra constabit, non admisit Aug. talém gratiam, sed ex eo quod admisit hec necessariam ad omnes actus, & quod illam habere non sit in nostra potestate, inferebant gratiam necessitantem. Quamvis autem simultaneus concursus non inferat rationem facti, non sequitur ex alio fundamento, non potuisse eum negare simultaneum concussum; quale fundatum esset, debere hominem esse sibi sufficientem ad bona opera, nec indigentem simultaneo concursu; si enim sibi non esset sufficientis, hoc ipso non esset liber.

Joannes à S. Thoma censet, quod Pelagius admisit gratiam sufficientem, citatque Aug. l. de gratia Christi c. 4. 5. 7. 14. Sed Pelagius admisit non nisi aliquid simile gratiæ sufficienti; quia admisit posse operari, quod eventu non fecuto non operatur; sed non admisit gratiam sufficientem; quia non admisit posse supernaturale, nec admisit posse tale, quod posset operari actu, nunquam operabitur actu, in quo stat formalitas sufficientis gratiæ.

12. Propositio. Admittebat gratiam propria Christianorum statem in Baptismo. Hæc colligitur ex dictis Julianis, qui ultimus cum Aug. de gratia decertavit, & habetur l. 1. operum imperfect. Aug. c. 92. quamvis diceret parvulos per Baptismum non accipere remissionem alicujus peccati, sed puram sanctificationem;

R. P.

H. MŁOD

nowski

Tom. I. et 2.

D. VI

nem; & nihilominus docebat posse vitam æternam acquiri sine Baptismo, sed non regnum cœlorum.

13. *Est Propositio.* Admittebat gratiam collativam vitæ æternæ, sed ex meritis. Habetur apud D. Aug. I. de gratia & lib. arb. cap. 6. Unde vitam æternam censebat acquiri viribus naturæ, cœlum Baptismate, ut videre est apud Petavium de hoc errore, c. 5. num. 1.

14. *Propositio est.* Distinguebat hæc tria, Possibilitatem, quæ est idem cum potentia voluntiva; Voluntatem quâ vult esse quis justus; & Actionem quâ justus est, primam soli Deo tribuebat. Verba suprà citantur.

15. *Propositio est.* Admittebat prædestinationem, ut videre est apud Aug. epist. 105. ad gratiam Baptismi ex meritis; admittebat item prædestinationem ad gratiam Christi stantem in lege Evangelica, communem reprobis & electis, & aliam ad gloriam, quæ est electorum, sed, non quæ est beneficium speciale, ab aliis conditum, ut colligere est ex scopo libri de prædestinatione Sanctorum.

16. *Propositio est.* Posse hominem sine peccato vivere si velit. Habetur apud Hieronym. epist. ad Ctesiphontem: in aliis locis id negabat, quod scilicet moraliter id non habeamus propter mutabilitatem arbitrii.

Occasio totius erroris fuit, ut se opponeret Manichæis, quorum hæc præcipua quinque fuerunt dogmata. 1. Corpus & alia ad malum provocantia dicebant esse à Deo malo. 2. Malas esse nuptias, eò quod cum libidine exercantur. 3. Vituperabant legem veterem; Quia justificare non poterat. 4. Damnabant liberum arbitrium; eò quod peccet. 5. Non admittebant SS. veteris legis. Oppositionem hanc Pelagianorum ita exprimit Aug. libr. 4 contra duas epist. Pelag. cap. 7. *Definient Pelagiani, quinque iſtārum rerum invidiosissimis laudibus, id est, laude creaturae, laude nuptiarum, laude legis, laude liberis arbitrii, laude sanctorum, quasi Manicheorum tendit, fingere se homines velle eruere.* Putabant autem se omnibus his obviare ire attollendo vires arbitrii. Unde laudabant SS. veteris legis seu naturæ, putantes naturam sibi sufficere: Nuptias laudabant, eò quod putabant omnem libidinem propriis viribus superari posse. Recitat alios errores Petavius de hoc errore, inter quos numerat damnatum à Conciliis & Augustino, quod infantes non baptizati poenas sensus non patientur: Pro quâ sententiâ est etiam Pontius in hac materia.

Error Semi-Pelagianorum & Propositiones.

Ortus Semi-Pelagianismi est iste; Quæsierant à S. Aug. Ethnici, si Christus est bonus Deus, cur non omnibus sit revelatus? Re-

torfit vim argumenti S. Aug. Cur illorum dii si erant boni, non se omnibus revelaverint? Pythagoras etiam, & alii legislatores non ab omnibus sunt auditi, quamvis illis leges promulgarint: Tunc subdit; si habuissent cum illa potestate etiam præscientiam futurorum, futurum fuisse, ut nusquam & nunquam apparerent, nisi ubi, & quando homines sibi credituros prænoscerent; subdit, de Christo D. quod apud eos voluerit prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum erant credituri. Hæc verba arripuerunt Semi-Pelagianiti dicti, quod partim cum illo, partim contra illum sentirent; quod scilicet apud August. præscientia operum esset causa discretionis. Faslius est libenter Aug. se configuisse ad illam scientiam, sed dicit Semi-Pelagianos rem malè intellecti; quia id acceperunt de operibus naturalibus; jam autem dicebat Aug. quod illâ occasione non quæsierit nec discuterit debet; utrum prædicato sibi Christo à seipso esset habitu fidei? An Deo dante sumptu? Prosper discipulus Augustini quæsivit ex Magistro; An merita naturalia conditionatæ prævisa sint initium salutis? Hæc Annatus de scientia media, & colligitur ex epist. Hilarii, verba incipiunt; *Cum autem dicuntur eis; & recitantur à Fulgente pag. 508.* Advertisit etiam idem d. 4. f. 3. num. 3. quod libro de prædestinatione SS. cap. 3. fateatur August. se in aliquibus opusculis ante Episcopatum scriptis docuisse fidem non esse donum Dei, & cap. 4. conqueritur de Semi-Pelag. quod magis curarint illius libros evolvere, quam in illis legendis simul cum illo proficere; dicitque quod in primo libro duorum, quos ad beatæ memoriae, inquit, Simplicianum scripseram, accuratius tractarit, attribuendo etiam inifium fidei gratia, ubi ut vides, non damnavit Aug. quod recurrerit ad scientiam conditionalium; sed quod non expressio, unde haberetur initium fidei. Petavius autem dicit Semi-Pelagianismi occasionem ex confundit, quod disputans contra Pelagium totum fermè negotium salutis soli gratia tribuerit; & tamen alia videbatur docuisse fidem à nobis esse, ut videre est epist. 49. q. 11. contra Porphyrium in expositione ad Rom. propositione 62. Quoad propositiones corundem.

I. *PROPOSITIO est.* Dari originale, ad illud delendum esse necessariam gratiam Christi, sed ejus collationem in adultis præcedere debere viribus naturæ elicitem fidem, & voluntatem salutis; licet huic voluntati non tribuerint rationem salutis; ad eum modum, quo voluntas medicinæ, non est medicina. *Propositio hæc habetur in libro Petri Diac. de Incarn. c. 6. & apud Aug. I. de prædestinatione SS. in fine.* *Initium, inquit, Fidei quo in Christum primi- tius credimus ab homine ipso esse, necesse Dei donum &c.* Cætera tuncquam hoc merito consequantur

ut Dei dona sunt. Quoad infantes autem dicebant illos eligi, vel ejici à Baptismo ob meriti, vel dementia; quæ si vixissent, essent habiti; tribuendo meritis conditionatis effectum solutum. Unde contra illos arguit Aug. Eleitos debere damnari ob prævisa conditionate dementia, & damnatos salvare, ob prævisa conditionate merita. Ad illud alludit locus ille S. Aug. de Prædestinatione, SS. c. 14. *Si judicarentur homines pro meritis sua vita, que non habuerunt nuptiæ preventi, sed habituri essent si viventer, nihil prodesset ei, qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, nihil prodesset eis, qui lapsi moriuntur, si ante morerentur, quod nullus dicere Christianus audebit.* Circa hanc propositionem tres sunt classes Semi-Pelagianorum.

1. CLASSIS eorum, qui censuerunt conditio-
nunda esse opera à fide, dicebantque nos fide voluntateque credendi ex viribus propriis elicitæ justificari, sed opera bona, esse effectus gratiæ divina. Habetur hæc propositio in S. Aug. lib. de Præd. SS. c. 16. & hæc classis enun-
tabat, gratiam universaliter ad bona opera esse necessariam exceptâ fide, & voluntate credendi. Unde Aug. initio dicti libri dicit. *Per-
euerant, inquit, etiam ut præveniri voluntates
luminum Dei gratiæ fateantur, utque ad nullum o-
paborum, vel incipendum, vel perficiendum sibi
conveniam sufficere posse consentiant, exceptâ ut
dixide.*

2. CLASSIS eorum est, qui doccebant etiam opera bona exerceri ante gratiam Christi & si-
ne illa; Talis fuit Cæstianus Coll. 13. cap. 9.
12. 13.

3. CLASSIS est eorum, qui etiam heroicas
virtutes in vires naturæ referebant, talis est Cæ-
stianus c. 14. ubi tractans illa verba ad centurio-
num: *Non inveni tantum fidem in Israël, nullus in-
quit, enim est laudis, ac meriti, si id in eo Christus
quod ipse donaverat, prætulisset, alioqui dixisset;*
Non dedi tantam fidem in Israël. Omnes tamen
consentiebant in hoc, quod gratia doctrix Evangelii
non tantum ad facilius posse, ut voluerunt
Pelagiani, sed ad simpliciter posse requiratur.
Hæc omnia complexus est Prosper. epist. ad Aug. Voluntatem nostram, inquit, ad hanc gratiam,
quæ in Christo nascimur, pervenire per naturalem
facultatem petendo, querendo, pulsando; ut ideo
suscipiat, ideo inveniat, ideo intrœat, quia bono na-
ture, bene usus est.

2. PROPOSITIO. Gratiam Christi dari
omnibus, sed vocanti unumquemque pro ar-
bitrio voluntatis propriæ parere. Habetur a-
pud Prosp. lib. de Ingratis. Apud quem etiam
habetur epist. ad Aug. Deum præscire salvando-
s, quos vidit propriâ voluntate obtempera-
turos, consequenter inferebant, non esse de-
terminatum prædestinorum numerum. Ver-
ba sunt Hilarii: *Inde est quod & illud pariter non*

*accipiant, ut eligendorum, rejiciendorumque esse
definitum numerum non accipiant.*

3. PROPOSITIO. Quam ita concipit cir-
ca prædestinationem Prosper in fine epistolæ
ad Aug. *Pane omnium par inventur, & una sen-
tentia, quæ propositum & prædestinationem Dei se-
cundum præscientiam repererunt, ut ob hoc Deus a-
lios via honoris, altos contumelias fecerit; quia si-
nem uniuscujusque prævideret, & sub ipso gratia
adjutorio, in qua futurus esset voluntate, & actione
præsciret. Sed in hac propositione non fuerunt
hæretici: Admittebant enim in illa perseveran-
tiæ in gratia ex gratia, sed fuerunt hæretici,
quia initium salutis ponebant ex nobis. Et
quia alias senserunt gratiam prædestinationis
non esse gratiam peculiarem, ut videre est ex
epistola Hilarii ad Aug. & quia docuerunt gratiam
perleverantem frustrari actu, non admittentes
donum quo nonnisi perleverantes sumus.
Hinc August. L. d. Bono persev. cap. 6. *Nolunt,*
inquit, *isti fratres ita hanc perseverantiam predi-
care, ut non suppliciter emereri, vel admitti contumaciter possit. Ibi contumaciter possit, suppo-
nit pro actuali ejusdem amissione, ut textus*
ostendit.*

His propositionibus hæreticis opposuit Aug.
gratiam, in primis quæ non tantum posse sed &
voluntatem & actionem nobis tribueret. Ha-
betur hæc propositio l. i. de gratia Christi c. 14.
item 6. 8. 12. 13. 23. 24. 33. 35. 41. Prior ille textus
ita se habet: *Per hoc, inquit, quando Deus docet,
non per legi literam, sed per Spiritus gratiam; ita
docet, ut quod quisque didicerit, non tantum cognos-
cenda videat, sed etiam volendo operatur, agendo
que perficiat; & ipso divino docendi modo etiam ipsa
voluntas, & ipsa operatio, non sola volendi, & ope-
randi naturalis possiblitas adjuvatur. Similia ha-
bet l. i. de peccatorum meritis c. 17. 25. 29. ibid.
l. 2. c. 5. & 19. Deinde opposuit gratiam nobis
cooperantem, de hoc innuit lib. de gratia & lib.
arb. c. 17. & ante 16. 17. ait: *Ut ergo velimus sine
nobis operatur, cum autem volumus, & sic volumus
ut faciamus nobiscum cooperatur.* Opposuit deni-
que gratiam, ita ut consentire vel non consentire
nostræ sit libertatis illæ gratiæ adjutæ: agens
enim l. de Spiritu & gratia c. 34. sic loquitur:
*Voluntas credendi non id est tantum divino muneri
tribuenda, quia ex libero arbitrio est, quod nobis na-
turaliter concreatum est, verum etiam quod visio-
rum suasionibus agit Deus, ut velimus, & ut creda-
mus sive extrinsecus per Evangelicas cohortationes,
sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate, quod ei-
veniat in mentem, sed consentire vel dissentire pro-
prie voluntatis est.* His præmissis*

RESPONDE TUR ad Objectionem. Admis-
sisse S. Aug. admittere nos, admisisse etiam Se-
miPelag. scientiam conditionatur, neque in
hoc errasse; sed in hoc, quia dicebant, illæ noti-
tiæ pro initio salutis attendi ad merita mere na-
turalia. Exprimit hoc Aug. l. de gratia & lib.
arb.

R. P.
H. MŁOD-
iowski
lib. 1. et 2.
D. VI

arb. c.6. *Si merita nostra sic intelligerent, ut etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ipsa sententia: Quoniam verò merita humana sic prædicant, ut ex semetipso habere hominem dicant, prorsus necessario respondet Apostolus: Quis enim te discernit?*

Rectè de hoc arguento philosophatur Perez tribus conditngui nostram sententiam à Semi-Pelagianorum.

1. Objecto: *Quia apud nos prævidentur opera ex gratia conditionatè dandà etiam ad initium salutis, quod illi negarunt. Auctoritas est citata in lib. de grat. & lib. arb. cap. 6. Si merita nostra sic intelligerent, &c.*

2. Usu, quia ipsi pro meritis, vel demeritis conditionatis dicebant præmiari, vel puniri creaturem; quod etiam innuit illis verbis: *Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio? Ut futura, quæ non sunt futura puniantur, aut honorentur merita parvulorum.* De Præd. SS. cap. 12.

3. Scopo & fine: *Scopus quem intendebant Semi-Pelagiani erat, ut ostenderent, cur hic potius vocetur quam ille, recurrebantque ad hanc causalem, ideo vocatur, quia prævideatur (demus etiam sub adjutorio gratiæ) consenseris si, ad quam causalem nos non recurrimus, sed ad Deum ex misericordia vocantem. Scopus autem noster in præsenti est ostendere cur liberè vocemur. Sed Deo ex misericordia vocante. Hæc succinctè, diffusius tractata, vide de Gratia Dis. 5. Q. 3. N. 2.*

Punctum Difficul- tatis 2.

Respondetur ad Auctoritates S. Augustini.

OBJICITUR 2. S. Augustinum esse nobis oppositum. Ita Alvarez l. 2. d. 7. Salmanticensis num. 3. de Scientia Dei d. 10. principales Auctoritates referendæ sunt.

1. Locus est ex epistola 105. ad Sixtum: *Ne quisquam existimaret, inquit, credentes sic ad ejus præsidentiam pertinere, quod non credentes, id est, ut non eis fides ipsa de super daretur, sed tantummodo voluntas eorum prænoscetur, mox adjungit, atque ait: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.*

Similis est locus lib. de Prædestinatione SS. c. 17. & lib. de perseverantia in aliquot locis.

RESPONDE TUR. S. Doctorem non negare præscitos credentes, sed negare contra Semi-Pelag. præscitos credentes credulitate de cœlo sibinon datâ. Quando autem S. August. dicit: *Prædestinatione Deum præcire quæ fuerat ipse futurus*, loquitur de præsidentia visionis, & absolute, non de conditionata: Nam conditionata prioritatē tribuit cap. 10. de Prædest. SS. & de bono persev. cap. 17. Ita igitur sua dona quibuscumque Deus negat, procul dubio donatum se præscivit, & in sua præsidentia præpara-

vit, vel per prædestinationem intelligit collationem gratiæ efficaciam quâ collatione posita, præscit, quid esset facturus per illam gratiam.

2. Locus est. *Quia per nos præsidentia antecedit decretum voluntatis divinæ & prædestinationem; hæc autem est sententia Massiliensis, ut videre est, in epist. Properi.*

RESPONDE TUR. Error quem refert illa Epist. afferit, quod ante prædestinationem præscita fuerint opera bona naturalia; quod nos negamus.

3. Locus est ex lib. de Prædestinatione SS. c. 14. ubi explicans illa verba Sap. 4. de sublato juvenc: *Non per verteretur, inquit, id dictum est secundum pericula vita hujus non secundum præsidentiam Dei; quia hoc ait præcivit quod futurum erat, non quod futurum non erat.* Similia habentur lib. 1. de Anima & ejus origine cap. 12.

RESPONDE TUR. August. dictis locis non negare scientiam Conditionatorum; sed quod non habeat scientiam futurorum sub conditione, quæ æquivaleat absolutæ, dirigatque Deum ad præmandum vel puniendum absolutè, quod voluerunt, ut vidimus suprà, Semi-Pelag. sed præscivit secundum pericula vita, scilicet quod esset casurus, si viveret in hac periculosa vita, quod etiam nos colligimus bene. Immò ipsum illud ly dictum secundum pericula hujus vita, supponit hanc conditionatam. Haberet periculum si viveret; hinc affirmare dictum illud secundum pericula hujus vita, est affirmare dictum illud secundum præsidentiam conditionatam. Unde etiam secundum nostrum modum noscendi, esset casurus; ad quem nostrum noscendi modum non raro attendit Aug. pro quo citat Fulgenzii suavis Concordiæ, d. 4. f. 1. locum Aug. lib. de Bono persev. c. 15. ubi agens de Monacho, qui è monasterio excederat, ait, adhuc incertum esse, qualis sit futurus; quod nullo modo intelligi potest, de incertitudine respectu Dei; cum agatur de re absolutè aliquando futura. Quo etiam modo explicari debet secundus ille locus consentiente ipso Joanne à S. Thom. d. 20. a. 2.

4. Locus est ex lib. 26. contra Faustum c. 4. ubi ait Augustinus; *Futuritionem rerum ex Dei factura pendere; non autem antecedere voluntatem ejus; & lib. de bono persev. c. 17. ait: Si nulla est prædestination, quam defendimus, non præsintur a Deo.*

RESPONDE TUR. Prioris loci sensus est, quod nulla res sit futura, ad quam pro sua parte non concurrat Deus, unde existentia voluntatem ejus non antecedit: Secundi sensus est, quod non præsintur finalē perseverantiam dependentem sub initium, à viribus naturæ, sed quod ipsa perseverantia oriatur à prædestinatione: Nam ut videre est in epist. Hilarii ad Augustinum, administerunt quidem Pelagiani gratiam finalē, fine quo dono perseverantes esse

ille non possumus; sed non admiserunt donum, per quod non nisi perseverantes simus; hoc autem donum quo non nisi perseverantes simus, admittunt Thomistæ tanquam prædeterminatum. Trident: autem, & Aug. supra citatus, admittunt hoc donum, quo non nisi perseverantes simus; abicere tamen illud possemus, licet non simus unquam abjecti, feligente Deo auxiliu cum quo prævidet nos operaturos. Semi-Pelagiani autem censebant, nullum tale auxilium dari, quod nos faciat non nisi perseverantes.

3. Locus est ex Prædestinatione SS. c. 9. ubi hoc propositio Præscientia præcedit propositionem, seu prædestinationem, censetur esse propositionem Semi-Pelagiæ, hoc est per Salmanticenses quællimæ nostra: Jam autem quod propositum præcedat præscientiam, est propositio Aug. & cum allegaretur contra Aug. quod contra Porphyrium docuerit Christum apparuuisse, quando creditos in se, subdit Aug. Cernitis meum præjudicium latens consilii &c. dicere voluisse, quod convincere Paganorum infidelitati sufficeret: quid enim verius? quam præstissime Christiani D. qui, quando, & quibus in locis in eum fuerint creduti. Sed utrum prædicato sibi Christo à se-ohabituri essent fidem? an Deo donante sumpturi? an utrum tantum eos præsiceret? an etiam præde-ducere ac discutere tum necessarii non putavi.

RESPONDENTUR. Cum ipse Aug. se explicet, quod nomine præscientiæ veniat fides ab illemeis habenda; nomine autem propositi & prædestinationis fides à Deo danda, sequitur, quod negat præscientiam bonorum naturali-um præcedere prædestinationem, quod & nos negamus. Nomine autem latens consilii non intellexit decretum prædeterminans Thomistæ, sed intellexit gratiam prædestinationis, contra Semi-Pelagianos. Rursum nomine latens consilii, veniebat selec[t]io auxiliorum potius efficacium, prædeefficacibus, quæ selec[t]io admirabile latens consilium Dei, ut colligitur ex Aug. ex Enchir. c. 95. Tunc, inquit, non arbitri quod nunc later, cur apud quosdam non sunt virtutes, quæ si facte fuissent, egissent illi homines penitentiam. Unde etiam Aug. non retractat hoc, quod præcognoverit Christus, qui in eum essent credituri, ut docuerat ad Porphyrium, sed id repetit c. 9. l. 1. de Præd. SS. sed tanquam retractavit l. 2. c. 9. Retract. quod videbatur dixisse nullos homines in Christum fuisse credituros, si venisset alio tempore. Hæc ergo tantum duo retractavit. In primis idem, hoc tempore prædicatum fuisse Evangelium: quia prævidebantur consensu, quasi si alio tempore prædicatum fuisset, non fuissent homines consensu. Deinde retractavit, quod motivum, per his prædicatum fuerit Evangelium non illis, fuerit consensu conditionatus prævitus: nam

similis consensus prævisus est Tyriorum, & tamen illis non prædicatum, rejicitque hoc in Divinam prædestinationem. Hocque solum vult retractasse Augustinum. S. Thomas 3. p. q. 1. a. 5. ad 2.

Ad alias Auctoritates S. Doctoris, & Prosperiæ præcipue urget Joan. à S. Thoma explicandas notandum est, quod ut dixi, censuerint illi sub ipso gratia adiutorio, ita nos operari, ut ex solis viribus naturæ nostræ propriis, effectum illi gratia tribuerent, & non selectioni Divinæ, vel arbitrio gratiæ illæ adjuto. Si autem dicas hæc admisissæ Semi-Pelagiæ, in hoc non errant heretici, sicut citavimus suprà locum, qui incipit; Si enim merita nostra &c. cum hoc tamen stat, ut in hoc errant, quia prævisa merita conditionata, etiam gratiosa, docuerant esse motivum, cur his potius detur gratia efficax, non illis.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur aliae Auctoritates S. Thomæ &c. Scripturæ.

DE mente S. Thomæ commodè præfatur Fassolus q. 14. num. 342. non habemus locum expressum, in quo S. Thom. scripserit Deum scire futura conditionata libera ante decreto; sic nec Adversarii habent locum in quo expressè dixerit scire post decretum. Nos pro nobis citavimus suprà Aucto: Faciunt idem & Thomistæ. Ea quæ petitur ex divisione scientiæ alibi est soluta. Insuper

1. AUCTORITAS est ex i. p. q. 19. a. 7. ad 2. RESPONDENTUR. Illo loco agere S. Thom. de prædictione effectuum necessariorum, qui videbatur & prædicti possunt in dispositione causarum; nam in exemplum adducit mortem Ezechia, quæ debebat esse effectus necessarius; effectus autem liberis non videntur in suis causis. Et si locutus est aliquando Deus de futuro spectato in causis, quare non loqueretur de spectato in suppositione sui ad se? Solet etiam adduci Auct. ibid. ex q. 14. a. 13. sed contra nos non facit, quia concedimus futuris conditionatis proportionatam existentiam, hoc est, conditionatam, dicimusque in illa posse prædicti futura.

2. AUCTORITAS est ex i. p. q. 14. a. 8. ad 1. Sed RESPONDENTUR. Illo loco S. Doctorem non plus velle, quæm quod scientia non sit causa rerum independenter à voluntate Divina; sed nego hanc, debere esse prædeterminativam.

3. AUCTORITAS est. Quæ utuntur Salmanticenses ex q. 6. de ver. a. 3. ad 4. ubi S. Thom. docet; Futura quæ pendent à causis secundis liberis nosci à Deo per scientiam absolutam, & absolutum decretum, sine hoc, quod exspectet ea, quæ fiunt à causis secundis, ut ibi videat effectus

H secutus-

R. P.
H. MŁODI
i anowski
Rom. Act. Z.

D. VI

secuturos secundum certitudinem conditionalem antecedentem. Ita hanc objectionem ex mente eorundem proponit Fulgens, illique responder, quod scilicet illo loco proposuerit sibi argumentum S. Tho. omnem scilicet certitudinem, quae est cum suppositione aliquius non esse absolutam, sed conditionalem; sicut non est certum absolutè quod sol causet fructum in planta, si causet sub hac conditione, si virtus generativa in planta fuerit bene disposita, consequenterque certitudinem prædestinationis non esse absolutam, sed conditionalem tantum, si sit cum præsuppositione causa secunda: Responder autem S. Tho. & concedit, quod ordo prædestinationis supponat voluntatem humanam; nihilominus habere absolutam certitudinem; eò quod causa secunda præsupposita, ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordinis prædestinationis subjaceat. Quasi diceret, quamvis præsupponatur etiam creata libertas; quia tamen potest illam Deus slectere efficaciter si voluerit, sit, ut habeat de prædestinatione certitudinem absolutam, sicut sol haberet de fructu, si possit plantæ vim generandi indere. Paulo alia methodo eadem difficultas solvitur, quod scilicet prædestinationis certitudo non sit conditionata, esset autem conditionata si penderet ab hac causalitate, si præparetur. Sed etiam per Nos certitudo prædestinationis est absoluta: quia ex vi prædestinationis non sequitur, hæc certitudo salvabitur, si præparabitur, sed salvabitur quia præparabitur, ipsa prædestinatione, quæ est, præparatio mediorum.

Sequitur Papalis Auctoritas, Clem. VIII. qui apud Fulgen. d. 4. f. 4. n. 4. contra quendam Carmelitanum tuentem nostram sententiam (fuit is Bovius Regens ad S. Mariam trans Tybetum) sic fertur argumentatus: Quæsivit Pontifex quid præscribet per illam scientiam Deus? Respondit Carmelitanus bonum usum liberi arbitrii; Quærit ulterius Pontifex, vel præscivit usum liberi arbitrii, quem natura erat factura, vel quæ gratia? Si primum: Ergo est error Cassiani; Si secundum: Ergo est id contra sententiam Molinæ.

RESPONDE TUR. Molinæ doctrina est, bonum illum usum liberi arbitrii conditionatum, esse ex gratia, conditionate danda.

AUCTORITATES aliquæ sacrae Scripturæ solent etiam adduci; sed illæ inferius attingentur: nunc urgent Salmant. illud Pauli 1. Cor. 4. *Quis enim te discernit?* nos autem discretionem nostram à reprobis committimus libero arbitrio.

RESPONDE TUR. Literalem sensum hunc esse, nacti estis meliores Catechisantes, & quod nesti sitis meliores, non est opus vestrum. Quid ergo superbiris? Sed quia communiter hic locus accommodatur etiam ad discretionem per gratiam, sic aliter ei satisfit. Discretio per nos nec in statu absoluto nec in conditionato fit contra scripturam. Non in posteriori; quia pro illo nulla

fit discretio; & que enim probi ac mali, prævidentur pro illo statu male & bene operatur, & pro statu etiam conditionato illam bonam operationem referimus in gratiam conditionatè dannam. Pro statu etiam absoluto, non fit à nobis discretio per vires naturæ, sed per collationem auxiliis efficacis, & operationem ex viribus illis elicita, ita ut non solus Deus, nec solus ego, sed gratia Dei mecum operetur.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum pressius Theologorum.

OBJICIT 1. Nazarius. Hæc scientia dero-
gat universaliter & perfectissimæ providentia Dei: quia solum ponitur, ut præordinet Deus ac decernat creationem liberi arbitrii, nihil de consequentibus actibus decernendo; sed quoad illos se mere spectatorem, & approbato-
rem si boni sint exhibendo.

RESPONDE TUR. In nostris principiis ex præsuppositione scientiæ mediae format Deus prædefinitions actionum, ergo appetat, quod adillas non habeat se tanquam mere spectator. Idem salvator in principiis negantim prædefinitions: quia scilicet Deus tribuit vires ipsas agendi, hoc est auxilia gratia, felicitate ex auxiliis potius efficacia, ratione cuius selectionis habet, ut ponatur actio, quam ipse intendit: Et sicut non esset solum spectator, qui luctatori etiam robur daret, ita & in præsenti. Ad alia solvenda

NOTA. Quod non sit præcipuum in causa libera applicatio ad operationem, si nomine illius veniat prædeterminatio; quomodo enim est præcipuum in causa libera, quod destruit libertatem? concedimus autem applicationem profectam à Deo ratione oblationis auxiliis, excitationis per illuminationes, & alias gratias prævenientes, quæ sunt in nobis sine nobis, selectionemque auxiliorum esse præcipuum applicacionem; quæ ipsa auxilia dicunt vim efficacem, licet non prædeterminantem.

OBJICIT 2. Alvarez d. 7. Positâ ejusmodi præscientia antecedente decretum, videtur se qui bonum usum liberi arbitrii à constellatione aliqua cœlesti, vel complexione haberi; multis que inquirit in quid illa determinatio ad bonum reduci possit? si non in gratiam prædeterminantem.

RESPONDE TUR. Bonum usum liberi arbitrii & determinationem non haberi à constellatione; sed ab auxilio & à voluntate adjutâ & elevata; & quamvis cum tali auxilio maneat indeterminata antecedenter, eò quod & ipsa voluntas, & auxilium sit indifferens; non manet tamen indeterminata ex consequenti, scilicet quia posito auxilio efficaci, posset quidem non operari, infallibiliter tamen sit operatura. Quod autem

atrem dicit Alvarez sequi exinde, quod foret
unum voluntas gratia adiutoria determinata per na-
tum ad unum, si cum gratia se ipsam determi-
nare, est verum hoc sensu, quod tunc habeat
vires & capacitatem naturalem, quae adiuta gra-
tia posse determinare ad effectum gratiosum.
Sed non hoc sensu, est per naturam determinata
ad unum, quod non liberum, vel quod solis viribus
natura posse illum actum ponere. Assumit e-
ciam duo difficultates Alvarez, nempe, quod natura
voluntatis consistat in facultate ad utrumlibet;
& tamen quod non possit se determinare ad u-
nam nonnulli partem.

Objicit 3. Idem. Posita nostra sententia
videretur ex parte nostra ratio prædestinationis,
vel falso conditio sine qua non; quod non
est admittendum. Ant. prob. Præscientia con-
ditionata supponitur prædestinationi; Ergo ob-
iectum ejusdem non pertinet intrinsecè ad i-
stam prædestinationem; nec est pars vele effectus
illius; Ergo ante decretum prædestinandi Pe-
trum ad gratiam, & gloriam præsupponitur ne-
cessario ex parte ejusdem Petri, quod ex innata
libertate sit consensus Deo vocanti ex hy-
pothesi, quod constitutatur in talibus circum-
stantiis, & cum talibus auxiliis. Quid ipsum
autem aliter & aliter proponit.

RESPONDE TUR. Si Antecedens hoc sensu
imatur, consensus conditionatus præciri debet
ad salvandam libertatem, præsupponique præ-
destinationi, ut postea ex sua voluntate (si præ-
destination non est post absolutè prævisa merita)
in potius assumat Deus, quam illum, est ve-
ni. Si autem faciat hunc sensum, quod determi-
nat Deum, ut hunc potius quam illum præde-
finet, falsa est; quia pro illo statu tam reprobri-
am electi pares sunt, uterlibet habens con-
ditionata merita, vel demerita; hinc sit ut al-
liquo à Deo, in aliud principium referri de-
bet. Probatio Ant. assumit aliquid dubium:

nam ex innata libertate consentit, sensum
est, quod in illo sensu, non indigeat gra-
tia, elevante, completere, falsa est; Si
tunc hunc sensum, quod gratia hæc, indiffe-
rente illum relinquat, & imprædetermina-
tum, vera est. Posita autem illa prævisione de fu-
tura operatione sub tali hypothesi, nondū omnia
sunt falsa & expedita, adhuc est necesse proce-
dere Deum ad amandum huic potius gloriam,
et tunc procedere ad voluntatem de impleenda il-
la hypothesi, in qua prævidebatur operaturus;
& in nostris principiis debet procedere ad ipsas
prædefinitiones, quarum objectum non est volun-
tas hypotheseos; hanc enim omnes Nostrates
admitunt; sed est voluntas efficax ipsius actus.

Ad solvendas varias objectiones quas Tom. I.
De scientia Dei adfert Joannes à S. Tho. op-
pugnans scientiam medianam ab inconvenienti-
bus, cum pro primo inconvenienti ponat quod
scientia sternat viam ad Semi-Pelagianis-

num; ad hoc jam supra responsum est. Et
quamvis Semi-Pelag. finaliter perseverantiam
admisserint; in multis tamen circa illam erra-
bant, ad quæ objiciens reflectere debuit, ut cum
perverantiam non tribuerunt gratia præsenti,
in qua aliquis decedebat, sed meritis condi-
tionalibus, ut cum sine ulla restrictione illam fru-
strari posse dicebant, ut cum consensum illi in
vires naturæ omnino referebant, ut cum nega-
bant prædestinationem esse speciale benefi-
cium, ab aliis conditum, quæ cum nos nege-
mus, sit ut nostra sententia non sit Semi-Pelag.
quæ omnia Auctoritatibus supra illustrata sunt.

INSTANT aliqui; Qui est causa præscientiæ,
erit quoq; causa prædestinationis; noster autem
consensus conditionatus est causa præscientiæ, si
enim non esset consensus non esset præscientia.

RESPONDETUR. Negando consensum no-
strum esse causam præscientiæ; sed solum termi-
num determinantem, ut hæc potius pars nosca-
tur sine ullo influxu in scientiam. Deinde hic
ipse consentitus per nos, est effectus gratiæ. Ad
alia solvenda

NOTO. Quod à providentia communi per
nos non sola infallibilitate distinguitur præde-
statio; sed in primis speciali favore, quod hic
potius eligatur, favore item selectionis medio-
rum efficacium. Unde per nos non reducitur
prædestination ad solum prædictum usum liberis
arbitrii, sed præscientia illa supposita in favorem,
ut dixi, & decretum Divinum. Unde etiam
circa Electos est specialis Dei providentia per a-
morem electivum, & per selectionem medio-
rum. Unde præter præscientiæ infallibilitatem,
reperitur illuc infallibilitas ex decreto prædesti-
nandi, infallibilitas ex decreto hypothesin po-
nente, infallibilitas ex auxiliis efficacibus super-
naturalibus. Denique per nostra principia ex
prædefinitionibus.

Addi ad reliqua posset in Disputationibus an-
te Papam habitis, non assumpisse Societatem o-
mnes propositiones Molinæ defendendas; sed
solum quod attinebat ad salvandam libertatem
cum prædestinatione & præscientia.

Ad multas ex his Objectiones aliter respon-
deri debet in principiis eorum, qui dicunt nos
prædestinari post absolutè prævisa merita, à qua
tamen quæstione, & principiis illius cæteroquin
probabilibus, interim abstinendum. Ad alia
solvenda

NOTO ulterius, quod Deus in sua etiam
prædestinatione prævideat, quid faciendum sit
à nobis? & quod prædestination non solum
serviat ut Deus purificet conditionem, sub qua
præsciebatur eventus futurus; sed quod etiam
ipsummet decretum sit specialis favor Divinus,
qui ostenditur potius Electis. Upde ut trans-
eat illud futurum conditionatum in absolutum,
est necessaria specialis providentia, quæ non
habetur circa reprobos; quia per nos format de-
cretum

R. P.
H. MŁOD-
iawowski
Tom. I. et Z.
D. VI

cretum de conferendā gloriā, imo & prædæfinitiones, consequenter illic est non tantum voluntas purificandi conditionem, sed & voluntas illa amativa & electiva Electorum. Quando autem S. Augustinus lib. de prædest. SS. c. 17. dicit, quod Deus prædestinatione suā futura sua facta præsciat, promittat que fidem Gentium non de nostrā voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione, nec tantum promittit, quod potens est præscire; sed quod potens est facere; ea omnia in Nostris principiis salva sunt: Nam absolutē futura in sua prædestinatione per scientiam visionis noscit Deus, fides item Gentium non est de potestate illarum naturali, sed indiget gratiā: quam quia Deus potest conferre, non solum potens est præscire, sed & potens facere.

• **NOTO** denique. Quod ipsa prædestinatione adferat etiam secum sibi propriam infallibilitatem in causando, tam enim decretum Dei efficax, quam ipsa præscientia falli non possunt; per quam prædestinationem, facit Deus in statu absoluto id quod eligit, in sententia præcipue tenente prædestinationem, non fieri ex prævisis absolutē meritis. In sententia autem, quæ non nisi post prævisa absolutē merita ponit prædestinationem, adhuc facit Deus id quod eligit; quia illa ipsa opera sunt facta Dei, utpote ex gratia illius profecta.

OBJICIUNT 3. Salmantenses apud Fulg. d. 4. S. 5. Si daretur scientia conditionata in dependentia à decreto, nosceret Deus quod si Petrus talia auxilia haberet perseveraret; ex hoc autem ipso sequeretur, quod prædestinatione non esset causa mediorum efficaciter conducentium ad vitam æternam.

RESPONDEatur. Respectu auxiliorum sub conditione dandorum & conditionati confessus, non est causa, prædestinatione hæc enim sumpta prædestinatione efficaci ad gloriam non præcedit præscientiam actuum gratiosorum conditionatè futurorum, sed neque illa sunt media efficacia conducentia ad vitam æternam: quia in illis meritis & auxiliis, pares sunt et probi cum prædestinatis; & tamen in ratione mediorum efficaciter conducentium sunt nāquales; jam autem respectu auxiliorum absolucē futurum, & efficaciter conducentium, est causa prædestinatione, & ratione sui, & ratione selectionis mediorum. Ad alia solvenda quæ adferunt.

• **NOTO.** Quod ut formetur propositio præsenti difficultati serviens, non deberi dici, si Judas crearet, morieretur in peccato, sed potius moreretur in peccato; ejus Contradictoria est hæc, si Judas crearetur, non moreretur in peccato: pro statu conditionato potest utraque illa Contradictoria esse vera, ratione diversum circumstantiarum, diversæ determinationis &c. quia ergo pro variis circumstantiis poterat esse vera illa, si Judas crearetur, non moreretur in

peccato, sit ut Judas in aliis circumstantiis, prædestinari potuerit.

• **NOTO** rursus. Quænam scientia dirigat Deum ad collationem auxiliū conditionati: quod enim dirigat aliquā, ratio est, quia collatio illius auxiliū non est sine voluntate, voluntas autem non est sine cognitione; cognitione autem hæc in Deo, non potest esse opinio, & error. Ergo scientia.

• **PORRO**, hæc scientia directiva collationis auxiliū conditionati non est scientia visionis; hæc enim est circa exercitam existentiam: non etiam est scientia conditionata; quia ante objectum conditionatum non datur, nisi velis ponere processum in infinitum; jam autem cognitione directiva illius collationis auxiliū antecedit statum conditionatum: dirigitur itaque Deus in illa collatione ab ipsa scientia simplicis intelligentiæ, quæ ne cæco modo agat, sufficiet, quod agat ex notitia virium, potentium ponere ex gratia effectum illum conditionatum. Quare autem hæc sola scientia non sufficit ad dirigidum Deum in collatione auxiliū pro statu absoluto, sed ordinariè per Nostris requiritur scientia conditionata, ne Deus cæco modo agat; hoc inde est, quia ante futuritionem absolutam præscibilis est futurito conditionata, & præsciri debet à prudenti, multò magis omniscio Intellectu, hinc si Deus non præsciret illud conditionatum, quod potest & debet præsciri, cæco modo ageret: quia verò ante statum conditionatum nihil est præscibile prius præter possibiliterem, quam attingit scientia intelligentiæ, fit, ut illa sola directus Deus in collatione dicti auxiliū non dicat cæco modo agere.

• **OBJICITUR 4.** Si daretur illa scientia, vel esset in potestate operantis facere pro statu absoluto, ne Deus habuerit hanc scientiam, vel non est in potestate operantis? si est, contra est, quia quod præfuit ab æterno, non est in mea potestate facere, ne præfuerit; & cùm sit de fide, Antichristus peccabit, quomodo erit in illius potestate, reddere falsum illum articulū? Si autem non est in potestate, contra erit; Tum, quia oppositum sentiunt 29. DD. citati à Quir. d. 47. ad initium, & inter alios S. Thomas. Tum, quia non posset tunc salvare libertas creaturæ.

• **RESPONDEatur.** Esse in potestate pro statu absoluto facere absolutē loquendo ne præfuerit scientia, v.g. peccati; sed non est in potestate ex suppositione; est quidem absolutē in potestate, quia habet potentiam liberam ad ponendum illud objectum, quod si non poneret, non fuisset illius scientia objecti, quæ scientia futuritionem absolutam præcedit duracione, non suppositione; non est tamen in potestate ex suppositione; suppositio enim, quod verum sit ex suppositione pro statu conditionato illum operatur, nec facturum negationem operationis ex

ex hac suppositione non potest non operari; necessitas autem ex suppositione, ut infra dicetur, non collit libertatem.

Objicit sibi. Perez, si hypothesis scientiae mediae non est prædeterminata ad unum; Ergo posset accidere ut Deus sciret nullum auxilium constitutivum talis hypothesis esse efficiac, con sequenter Deus ante omne suum decretum experiretur, se impeditum ad prædestinandum hominem salvam libertatem.

RESPONDE TUR. Quamvis objectum scientie conditionaræ non sit prædeterminatum ab extrinseco; sufficit ut sit determinatum ex suppositione. Deinde sicut Deus noscet in gratia efficacia posse illam non sortiri effectum; de facto tamen sortituram; ita noscet quod posset non salvani aliquis cum talibus iudeo & omnibus auxiliis, quodramen sit salvandus. Ad quod alludit Aug. quod Deo volenti salvare nullum humanum resistat arbitrium, præcipue cum nonquam posse ita crescere malitia humana, quod superabilis à bonitate Divina. Pro quo citari posunt etiam aliae Auctoritates Aug. ut in Enchir. cap. 96, ubi adducens illum locum, *In manu tua Domine universa sunt posita, subdit, neque enim virginiter aliud vocatur omnipotens, nisi quia quidquid vult potest, nec voluntate cuiuscumque creature voluntatis omnipotentis impeditur factus.* Similia habet Lib. ad Simpl. q. 2. ubi cum posset etiam Esau potuisse salvari subdit; *Cum enim Deus deserit non sic vocando, quomodo ad filium moveri potest, quis etiam dicat modum quo ei persuaderetur, ut crederetur etiam omnipotenti Deo defuisse.*

Objicit 6. idem. Duplex potest cogitari scientia media, quædam directa noscens conditionatum objectum; quædam reflexa media, quia Deus ante quam habeat ipsam directam scientiam, quæ videat, quid sit facturus Petrus; videt quid forte esset Deus facturus, si habuerit scientiam directam, v.g. affirmantem peccatum. Unde videtur contingere posse, ut Deus videat illam peccandi libertatem collaturum si videat Petrum non esse peccatum, vel videat non collaturum libertatem, si viderit peccatum. Porro haec scientia reflexa non est in potestate Petri, si ipse sit peccatus, sive non, Deus habebit hanc scientiam medium reflexam, ergo non potest à Petri libertate pendere existentia ejus scientie. Ex quo ulterius sic arguitur. Hac scientia media reflexa habet connectionem cum negatione peccati Petri; & tamen potest relinquere libertatem peccandi Petro; Ergo ulterius potest dari scientia inevitabilis à nobis, quæ non tollat libertatem, & habeat essentiali connexionem cum eo, quod liberè ponetur à nobis, scilicet cum negatione peccati.

RESPONDE TUR. Hanc priorem, quam Perez vocat reflexam non posse talem rigorosè discussam reflexam semper præsupponit directam e-

iusdem rationis; quidquid sit de voce, admittimus talem cognitionem possibilem; negamus tamen illam dari de facto, in quantum dicit; quod illa scientia prævidendo Deus, quod sit peccatus Petrus, non det ei libertatem non peccandi; quod dici non potest; alias non libere peccaret, adeoque nec peccaret. Sed pone etiam peccatum dari libertatem ut peccet, eritne illa antecedens scientia nobis inevitabilis? Ad quod dici potest, sive inevitabilem, si sumatur secundum utrumque divisionis membrum; sicut etiam nobis inevitabile est, in hac occasione, vel consentire vel non consentire; illa autem connexio essentialis ejusdem scientie cum eo, quod libere à nobis ponitur; non destruet libertatem: pia illa connexio erit non nisi ex consequenti, & ex suppositione futurionis conditionata, quæ simpliciter dependet à nostra libertate.

Objicit sibi. Haunoldus lib. 1. num. 314. Hæc scientia est inutilis, quia non servit ad cum finem ad quem obtinendum est ex cogitata, nempe ad dirigendum Deum in suis decretis; Ut enim sic serviret, deberet scientia media, videntis v. g. Petrum peccatum si Deus illi daret Auxilium A deberet inquam posse Deum dirigere ad nollendum dare auxilium A, quia Petrus dissentiret. Ergo posset verificari hæc propositione: si Petrus dissentiret cum auxilio A, Deus illud non daret. Atqui hoc dici non potest: hac enim ratione possent esse simul veræ hæc propositiones, si Petrus haberet auxilium A dissentiret. Si Petrus dissentiret cum auxilio A, Deus illi auxilium A non daret. Non potest autem dici illas propositiones esse veras. Quia hæc duæ propositiones inferunt conclusionem involventem manifestam contradictionem, hoc modo. Si Petrus haberet auxilium A dissentiret, si Petrus dissentiret non haberet auxilium A. Ergo si haberet auxilium A non haberet auxilium A quæ est manifesta contradictione.

RESPONDE TUR. Servire scientiam conditionatam ad dirigendum Deum in suis decretis, adeoque dirigere Deum ad nollendum dare auxilium A, quia Petrus cum illo dissentiret. Quo posito concedo utramque illam propositionem esse veram, sed nego ex ea sequi conclusionem falsam & Contradictoria involventem. Nego enim illum syllogismum esse in forma, nam debet esse in prima figura & tamen habet Minorē negativam. Ponendo autem quod iste syllogismus sit Galenicus, ponendoque secundam ejus propositionem pro Minorē, advertetur non confici tunc syllogismum primæ figuræ. Non est ergo mirum, si pro arbitrio assuatur non Cogitatio; Sed propositione ex ea sequi duo Contradictoria. Aliter hoc argumentum solvit objectus Num. 316.

INSTANT. Idem admissa scientia conditionata, sequeretur hominem posse impeditum auctum

H 3 primum

R. P.
I. M. MŁOD
I. nowski
Pom. et Z:
D. VI

primum proximum requisitum ad ipsum Actum secundum liberum, quod utique tam est impossibile, quam impossibile est. Actum secundum posse esse, sine actu primo proximo, quem essentialiter presupponit. Seq. autem probatur, nam auxilium pertinet ad Actum primum proximum, tam ipsis consensu quam dissensu, at qui auxilium esset impedibile per dissensum, quia scilicet si Deus videret dissensum sub conditione ponendum, non daret hoc auxilium. Ergo actu proximus esset impedibilis per actum secundum.

RESPONDETUR. Admissa scientia conditionata, posse quidem hominem impedire actu, primum proximum sed ita ut simul lequatur impedito actu secundi unde auxilium illud esset impedibile per dissensum, nec Deus daret hoc auxilium si videret dissensum, sed nego quod si daret adhuc, tunc fieret consensu.

DIFFICULTAS IV.

Solvuntur Argumenta ex locis magis Philosophicis.

OBJICIT 1. Joan. a. S. Thoma quam etiam objectionem pluribus urget Oviedo Phy. Cont. 10. p. 4. Quia non potest explicari scientia conditionata objectum, nam per illam Deus nolcit, quod v. g. Petrus faceret hoc, si in tali occasione poneretur, & similiter schaberet concursum Dei exhibitum; posito autem concursu ex parte conditionis, objectum reddetur necessarium: si enim ponatur concursus Dei est eternè verum, quod talis effectus fiat.

RESPONDE TUR. Concursum Dei dupliciter nos spectare posse. 1. In actu primo, & sic spectatus est indifferens ad utrumlibet; est enim ipsam omnipotentia, hic & nunc, ad utrumque parata, ex iis quæ voluerit creatura: ex tali concursu non sequitur, ut necessariò fiat etiam conditionata objectum; & talis concursus ingreditur objectum scientia conditionata, adeoque nec illud reddit necessarium. 2. Potest spectari concursus Dei in actu secundo formalis, exercitus, secundum sua connotata spectatus, & sic dicit ipsummet operationem creaturæ; sic spectatus concursus est necessarius, sed ex suppositione; sicut est necessaria ex suppositione, ipsam operationem, sive spectatus concursus non ingreditur per modum causæ ipsummet objectum scientia conditionata, utpote cum sit idem cum ipsa operatione, alias objectum illius scientia haberet hunc sensum. Erit operationem creatam Petri: quia erit operationem creatam Petri ex parte Dei. Objectum autem illius scientia, direc[t]e dicimus, esse ipsam operationem conditionatam liberam, cuius causas, si queras? dicimus esse, ipsam voluntatem conditionatam operaturam, & ipsum concursum Dei in actu primo

indifferentem, quoad esse acturi, eò quod possit illo non uti creatura. Dixi esse indifferentem quoad esse acturi, non autem quoad esse acti, quia illud primum, dicit exercitum ipsum, quod potest non sequi, posterius dicit vim agendi, ad quam habendam ille concursus non est indifferens. Ad alia solvenda

NOTA 1. Indeterminatio, quæ nascitur ex defectu virtutis agendi dicit imperfectionem, & potentialitatem ad activitatem; sed indeterminatio ex contemplatione ad libertatem, non dicit imperfectionem, cum salvare libertatem quod est annexum causæ primæ, non sit imperfectione. Quamvis autem ille concursus non sit magis connexus, v. g. cum dissensu in ordine ad secuturitionem, potest enim non sequi; est tamen magis connexus in ordine ad vim agendi: quia v. g. auxilium concursum ad amorē Dei, non habet vim concurrendi ad odium Dei; confert autem ille concursus non tantum ut videatur conditionata operatio sub formalitate libertatæ, sed etiam ut videatur sub formalitate determinata, eò quod illa determinatio voluntatis, non fiat sine concursu Divino.

NOTA 2. Immetito imaginari objecientem, quod concursus pro statu ab soluto in actu primo spectatus, non offeratur adhuc indifferentem; licet enim concursus in actu secundo non sit concursus indeterminatus, utpote identificatus operationi per Nostros, cum limitationibus jam additis, nihilominus ipse concursus in actu 1. spectatus, potest esse ad utrumlibet; immo etiam hæc propositio pro statu absoluto, concurrit Deus cum Petro ad consentium; Ergo consentit; est propositio non nisi ex suppositione necessaria, ex qua suppositione etiam in statu conditionato, erit necessaria propositio conditionata, quæ suppositione non tantum non destruit libertatem; sed est requisita, ut determinatè unum non nisi tanquam verum, possit attingi extreum.

NOTA 3. Debere necessariò præintelligi, quod Deus nolit subtrahere concursum, si creatura velit; determinationem plenam relinquendo creaturæ, & quidem si sit ordo supernaturæ gratiæ adiutor, qui concursus ex suppositione, sit determinatus. Unde ulterus dicimus, quod ante exhibitionem sui concursus, non videat Deus etiam conditionatam operationem creaturæ; quem tamen ne temere exhibeat, dirigitur à scientia, ut dixi, simplicis intelligentiæ, nec facit fortuitò: quia facit ex exigentia tituli causa primæ, nec exponit se periculo frustrandi illius concursus; quia ille nec ex suppositione antecedenti, nec ex consequenti est determinatus ad unum, quomodo ergo dicendus erit frustrati? cum frustratio sit non nisi determinata. Tota autem hæc indifferentia & indeterminatio in concursu, non est indeterminatio in ratione Entis, sed in ratione acturi.

OBJICIT

Objecit 2. Nazarius; Scientia hæc condonata est aliquo modo per nos libera; libertas illius salvatur per hoc, quia objectum illius non est necessarium; ita autem libertas scientiæ Divinae alio non potest, quia libertas Divina, non dependet a rebus.

RESPONDETUR. Libertatem Divinam enuntiativè & elicitiè non pendere a rebus, pendent determinatiè, qualis nexus habetur etiam in Omnipotentiæ respectu creaturarum, & in Scientiæ simplicis intelligentiæ, respectu possibilium. Ad hanc eundem medium terminum solvenda.

Noto 1. Quod libertas Divina non tantum sit causa rerum indifferantium, sed etiam veritas circa objecta indifferencia, licet ab illis, non pendeat, tanquam à causa, sed tanquam à termino, ut penderit Omnipotentia, scientia simplicis intelligentiæ &c. à suis terminis. Immo quod Deus sit causa rerum id præsens non spestat: sicut enim homo aliquid liberè noscit, si sint objecta non necessaria, licet illorum causa non sit applicando scilicet se liberè, ad penetrandum contingens objectum; ita posset facere & Deus. Nec inde sequitur Deum non esse primum Ens, & Ens se totus; sicut nec sequitur id ex connexione Omnipotentiæ, & Scientiæ simplicis intelligentiæ cum suis terminis, præcipue cum hoc ypsilonum, & ex se Eas, non hoc importet, quod Deus alia à se nolcere non possit; sed quod à nullo alio sit positus principio. Et certè si nolimus de verbis disputare, dependere notitiam Divinam, vel potius connecti cum creatura, creaturæ terminati, nihil aliud est, quam quod non datur, & attingat creaturam.

Noto 2. Quia adfert de relatione consequente operationem Divinam, tam immanem, quam transeuntem subobscuram sunt; clarius quando videtur hoc velle, quod scilicet actus relatio prædicamentalis, quam habet Omnipotentiæ ad creaturas, exigit existentiam illam actualem, quam existentiam actualem non negat, v. g. Intellec[t]io Divina. Sed universaliter falsum est, quod nulla intellectio Divina requirit existentiam quandocunque actualem; requirit enim illam scientia visionis; sed hoc probari non potest, quod possit esse aliqua relatio ad creaturas, qualis est in notitia noscentiæ creaturæ, quod inquam possit esse sine termino, quiv. g. sicut creatura. Et si per illum potest esse, dependentia in actibus transeuntibus Divinis, cur non poterit esse in actibus immanentibus? cum nullibi haec connexio importet dependentiam Dei à creaturis, quæ sit dependentia causalitatis.

Noto 3. Universaliter scientia pendet ita à scibili, tanquam termino, sicut mensura à mensurabili; & sicut posita cognitione Chimæræ, non est necesse rationem realem referendi, esse impossibile termino non existente, immo impossibile ita nec id requiretur in aliis relationibus co-

gnitionum ad scibile, quod etiam contingit in omnibus relationibus transcendentalibus, quæ ad suum esse, non depositant existentiam termini. Bene etiam dici potest, quod objectum habeat rationem mensuræ aliquo modo respectu scientiæ, sicut enim si res vel longior vel curta sit, non est commensurata huic mensuræ, nec mensuratur hac mensurâ; ita si prædicata pauciora vel plura, vel alia, notitia perfectissimè noscens importet, non erit hujus objecti notitia, unde objectum, scientiam illam adstringit, ut non nisi hæc prædicata in se noscat quæ præhabet in se objectum.

Objecit 3. idem. Omnis actus causæ intellectualis provenit ab ejus potentia, vel ut natura est & ad unum determinata, vel ut libera est; Si primo modo procedat, est scientia necessaria; Si secundo, est libera: quâ ergo dabitur locus scientiæ conditionata tanquam media?

RESPONDETUR. Quidquid sit de formalitate media, actus scientiæ conditionata erit actus causæ intellectualis liber, non quidem liber a nomenastice, hoc est, attingens objectum post decretum; liber tamen, hoc est, attingens objectum, quod poterat non esse.

URGERI etiam solet, quod hæc scientia tollat libertatem, eò quod inferat infallibilitatem, & quod antecedat nostram operationem. Sed communis responsio est, quod non tollat libertatem, eò quod antecedat duratione, sed non suppositione, cum procedat non nisi ex suppositione conditionata operationis, ad quam conditionata erat homo liber.

Objecit potest 4. Ex iis quæ sibi opponit Espatza q. 13. Cognolcens conditionatè aliquid apprehendit ad modum existentis conditionatè, quod re ipsa non existit: dum enim dicitur: si existet talis vocatio, particula si, ad hoc adhibetur, ut significetur, talem vocationem non existere, seu præscindi ab eo, quod sit verum non existat, vel non existat à parte rei; & tamen appertenditur ad modum existentis, & sumitur ab intellectu tanquam existens; Ergo in intellectu judicante pure conditionatè, datur necessaria fictio aliqua, saltem secundum quid, & apprehensiva; repugnat autem Deo fictio, utpote cui competit perfectio, cognoscendi stans in conformitate cum objecto, adeoque excludingens fictionem.

RESPONDETUR. Deum cognoscere illam conditionem non per modum existentis absolute; hoc enim est illum fingere, cum de facto absolute non existat; cognoscit tamen illam conditionem conditionatè existere, dicendo; si existet, quod non est fingere, sed conformiter objecto res noscere.

Objecitur 5. apud eundem. Nemo ita despere potest, ut concipiat iudicia & decreta conditionata, simul cum absolutis, circa eandem rem, atque pro iisdem circumstantiis; quis

R. P.
I. MŁOD
i nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

enim ita desipiat, ut cum intuetur lumen Lunam, simul diceret, si luceret Luna, eam intuerer? Deus autem habet simul decreta absoluta circa omnia & singula creata, nihilque est, quod non intueratur ut existens absolute, vel absolute non existens.

RESPONDETUR. In primis ipsum Antecedens indigere sua moderatione; cum enim video Lunam, & dico, video Lunam lumen, cur etiam simul dicere non possem, quod vera fuerit haec conditionata, si luceret Luna, illuminaret, vel viderem illam? tunc ergo solum conditionata est stulta, & desipientium, conjuncta acti absolute, quando conditionata, virtualiter infert negationem status absoluti: quia autem in Divino intellectu conjunctio notitia circa futuritionem conditionatam, non infert negationem futuritionis absolute; quando illa dari debet, fit, ut actus illi in Deo compatiri se possint. Rursus adhiberi posset doctrina ipsius Esparza, qui dicit stultum esse adjungere cognitionem conditionatam cognitioni absoluta, jam praexistenti re & ratione; seculi sentiendum si nulla absolute cognitione praecesserit. Et sicut si praecessisset scientia visionis importunè illi adjungeretur scientia simplicis intelligentiae tanquam sequens; bene tamen praecedere potest; ita & in praesenti. Denique dici posset, quod te quidem sint illæ scientiae simul in Deo, ratione autem sequuntur, de qua sequela ita discurrendum est, quasi in re non essent secum, quod in multis aliis contingit.

Plura de scientia hac infra solventur. Aliqua etiam dicta sunt in Logicis. Vide hanc materiam concernientiam de Gratia D. 5. q. 3. d. 2.

QVÆSTIO II.

De aliquibus Conditionatis in particuliari.

A Gemus in primis de Conditionatis disparatis; deinde conditionatis Aetibus voluntatis Div. quos haberet Deus in alia rerum Serie.

DIFFICULTAS I.

De Conditionatis Disparatis.

PRÆMITTO 1. *Essere haec duo distincta, si hoc esset, illud etiam esset; & quando hoc esset, etiam illud esset:* quod distincta sint. Ratio est, quia unum inquirit de tempore, nempe posterius, statque in coexistentia temporali praecise, illud autem prius, non stat praecise in coexistentia temporali, sed attendit ad alia, talisque est connexionis, licet libera cum alio. Consequenter aliud est, esse cum alio temporaneè, & aliud, propter aliud: nam esse propter aliud, quamvis libere operans, dicit causam; esse autem quando aliud est, nullo modo id importat.

PRÆMITTO 2. *Conditionata connexa atten-*

dere ad ly si esset, & ad ly propter illud esset, libere concurrens, immo ex hoc ipso fundamento dicuntur connexa, distinctaque à disparatis; conditionata autem disparata, attendant ad Quando aliud, & ad Cum aliud. Conditionatorum connexorum exemplum est. Si ingressus fuerit Petrus atrium, negabit, ubi hypothesis ingressus, dicit aliquam occasionem, connexionem cum negatione, potestque illud si explicari per quia; licet non explicetur per Ergo: quia non habet immutabilem & eandem ubique verificationem. Secundi autem exemplum est, si Turca dormit, Petrus convertetur.

PRÆMITTO 3. *Illud Quando aliud, interdum habet rationem Propter quod;* ut si Deus faciat decretum, si dormiat Turca, contritionem haberet Petrus, & tunc non quidem præcise ratione conditionis disparata, sed propter circumstantiam decreti, & ex accidenti illud: Quando, & Cum hoc, transibit in vim Propter quod, eritque jam propositio quæ transibit in connexam, supponendo quod fiat decretum contemperatum libertati.

PRÆMITTO 4. *Ly Quando aliud, vel Cum aliud, cum habet rationem merè disparati, nullo scilicet interveniente decreto, adhuc duplicum potest habere sensum: in primis copulativum, v. g. & Turca dormiet, & Petrus leget, & tunc alterutram partem non posita, falsa erit propositio; nam conjunctæ propositionis verificatione, utrumque membrum requirit.* 2. Potest habere sensum non attendentem ad copulationem, sed præcise ad temporaneam disparatorum coexistentiam respicendo. Et de his in praesenti, procedit quæstio. Affirmativam tuentur, Suar. Fons. & post illos Ruiz. d. 79. Arriaga, cum certis limitationibus d. 21. f. 7. Negat Vasquez hic d. 67. c. 3. & 4. Lessius, Arrubal, Albertinus, probabiliusque reputat Fassolus, q. 14. Num. 252.

PRÆMITTO 5. *Ly: Quando aliud, vel: Cum aliud, potest apponi duplicitis generis propositionibus: in primis propositionibus, quæ sunt alias objectum scientiae simplicis intelligentiae, vel visionis, ut si dicas, si homo erit rationalis, bosoerit rugibilis; Vel: Si Turca oscibat, Petrus sitiet, & tunc de sigillatum acceptis propositionibus non est difficultas, cum prima noscatur per scientiam intelligentiae, secunda per scientiam visionis. Si autem copulatum accipiatur propositiones, pendebit resolutio ex dicendis. Rursus dictæ particulae possunt apponi propositionibus, quæ alias sunt objectum scientiae mediae v. g. Si Petrus vocatus fuerit vocatione A converteretur, & Paulus si vocatus fuerit Vocatione B converteretur. Quod sigillatum acceptæ, sint objectum scientiae conditionatae; constat ex dictis supra; sed an sint objectum si simul sumantur, decidendum venit. His præmissis*

DICENDUM I. *Propositiones Conditionis disparata certè noscî à Deo.* Præter Auctores citatos